

Vergaderjaar 2006–2007

30 572

Wijziging van belastingwetten ter realisering van de doelstelling uit de nota «Werken aan winst» (Wet werken aan winst)

C

MEMORIE VAN ANTWOORD

Ontvangen 6 november 2006

Inleiding

Om te beginnen wil ik graag mijn erkentelijkheid uitspreken voor de bereidheid van de leden van de verschillende fracties om op zo korte termijn hun inbreng te leveren aan het voorlopige verslag bij dit wetsvoorstel.

Het verheugt mij dat de leden van de CDA-fractie met waardering, de leden van de VVD-fractie met grote belangstelling en de leden van de D66-fractie grotendeels met instemming hebben kennis genomen van dit wetsvoorstel. Ik betreur het dat de leden van de PvdA-fractie met gemengde gevoelens en de leden van de GroenLinks-fractie met zeer gemengde gevoelens ervan hebben kennisgenomen.

De leden van de CDA-fractie zien de verlaging van het Vpb-tarief en de invoering van de MKB-winstvrijstelling, evenals de voorgestelde groepsrentebox en octrooibox, als noodzakelijke maatregelen om de Nederlandse concurrentiepositie te verbeteren. Ook met de maatregelen die ertoe bijdragen dat de Wet Vpb 1969 meer EU-proof wordt gemaakt, stemmen deze leden van harte in. Als het aan de leden van de CDA-fractie ligt, is het dan ook van belang dat dit wetsvoorstel zo spoedig mogelijk in het Staatsblad wordt opgenomen.

Volgens de leden van de VVD-fractie past het wetsvoorstel in de reeks maatregelen die het kabinet heeft genomen ter versterking van de concurrentiepositie en het vestigingsklimaat van Nederland en ter stimulering van de innovatie om te komen tot nieuwe hoogwaardige werkgelegenheid.

Zowel de leden van de fracties van het CDA als van de VVD zijn verheugd dat met name de belastingdruk van het MKB wordt verlaagd.

De leden van de PvdA-fractie zijn van mening dat de gegeven redenen voor de verlaging der tarieven in de vennootschapsbelasting overwegend van algemeen-theoretische aard zijn en niet feitelijk worden onderbouwd in relatie tot de situatie in Europa.

De kerngedachte van het voorstel, te weten verbetering van het vestigingsklimaat van Nederland, wordt door de leden van de D66-fractie onderschreven alsmede het gegeven dat de kosten grotendeels worden gevonden door grondslagverbreding bij het bedrijfsleven.

In deze memorie zijn, om doublures en verwijzingen zoveel mogelijk te voorkomen, de antwoorden gerangschikt naar onderwerp. Aan het eind van de memorie is een reactie opgenomen op de commentaren die aan de Kamer zijn toegezonden en op publicaties waarnaar de leden van de verschillende fracties verwijzen, voor zover de onderwerpen niet zijn aangesneden in de vragen van de leden van de fracties of zijn ingehaald door inmiddels aangebrachte aanpassingen.

Algemeen

De leden van de fracties van het CDA en de VVD constateren dat het wetsvoorstel geen integrale herziening van de vennootschapsbelasting behelst, maar een gerichte herziening om de concurrentiepositie van Nederland snel te kunnen verbeteren en een aantal urgente problemen aan te pakken. Zij hebben begrip voor de gemaakte keuze, maar geven aan dat er bij hen nog wel een aantal wensen van een meer fundamenteel karakter blijven bestaan, niet alleen op het terrein van vennootschapsbelasting en de winstartikelen in de inkomstenbelasting maar ook ten aanzien van de dividendbelasting en de overdrachtsbelasting. Ik heb goede nota genomen van deze wensen, maar ik acht het mede gezien het ingrijpende karakter van deze wensen niet verstandig daar nu inhoudelijk op in te gaan. Ik laat dat graag over aan mijn opvolger. In dit verband verwijs ik ook naar mijn brief van 24 oktober 2006 aan de voorzitter van de Eerste Kamer (kenmerk DB 2006-432) over de belastingplicht van overheidsbedrijven. Daarin is dezelfde lijn gevolgd.

Naar aanleiding van de in paragraaf 1 weergegeven opvatting van de leden van de PvdA-fractie dat de gegeven redenen voor de verlaging der tarieven in de vennootschapsbelasting overwegend van algemeen-theoretische aard zijn en niet feitelijk worden onderbouwd in relatie tot de situatie in Europa, wijs ik er op dat het belang van het fiscale klimaat als vestigingsplaatsfactor voor Nederland is toegenomen doordat landen steeds verder naar elkaar toegroeien. Daarnaast hebben veel Europese landen de afgelopen jaren de inrichting en tarieven van de winstbelastingen aangepast waardoor onze relatieve positie in Europa is verslechterd. Als we daarop niet zouden reageren, zouden belastinggrondslag én economische activiteit verloren gaan voor Nederland. Een lager nominaal tarief betekent ook dat Nederland weer vaker op de shortlists komt van bedrijven die vestiging in Europa overwegen. Ook maakt een lager tarief het minder aantrekkelijk om de fiscale winst in Nederland te drukken ten behoeve van fiscale winst elders. Volgens het CPB, dat de economische effecten van tariefarbitrage heeft geanalyseerd, leidt een 1%-punt lager tarief tot een 0,63% hogere belastinggrondslag. Van overwegend algemeen-theoretische overwegingen is dan ook geen sprake.

De leden van de PvdA-fractie vragen naar de oorzaken van het gesignaleerde positieverlies van Nederland op de Business Competitive Index (BCI) in 2003.

Allereerst moet worden opgemerkt dat Nederland in de meest recente BCI (2006) op plaats zes staat. Dat is dus beter dan de negende plaats die Nederland in 2003 innam, maar nog steeds slechter dan de derde positie in 2001. Uit de meest recente BCI blijkt dat bijna 30% van de geraadpleegde respondenten aangeeft dat het fiscale klimaat (tarief en regelgeving) de meest belemmerende factor is bij het ondernemen in Nederland. Dat het fiscale beleid een factor is die de afgelopen jaren heeft geleid tot

een verslechtering van het vestigingsklimaat van Nederland, blijkt ook uit ander onderzoek. Zo kan worden gewezen op de ranglijst van het International Institute for Management Development (IMD) waarin Nederland in 2004 ten opzichte van 2000 is gezakt van de 4e naar de 15e plaats. De hoogte van de vennootschapsbelasting wordt in het IMD rapport expliciet als zwak punt van het Nederlandse vestigingsklimaat genoemd.

De leden van de PvdA-fractie vragen naar de mening van het CPB over de wenselijkheid en mogelijke opbrengsten van een algemene tariefsverlaging van deze omvang.

Uit recent onderzoek van het CPB «*Who benefits from tax competition*» blijkt dat Nederland vanwege haar kleine open economie relatief veel profiteert van een verlaging van het tarief van de Vpb. Een verlaging van het Vpb-tarief met 5%-punt leidt, zelfs bij volledige financiering door middel van een verhoging van de lasten op arbeid, tot een toename van het BBP met 0,65%-punt. Als alle andere EU-landen gelijktijdig ook hun Vpb-tarief met 5%-punt verlagen, zal voor Nederland nog steeds een positief effect van 0,30%-punt op het BBP resulteren. Zonder een verhoging van de lasten op arbeid zullen de positieve economische effecten voor Nederland nog gunstiger uitpakken. Het optimale Vpb-tarief ligt voor Nederland volgens het CPB op 21%.

Ook vragen de leden van de PvdA-fractie naar de opbrengst van een verlaging van het Vpb-tarief ten opzichte van andere maatregelen ter versterking van het vestigingsklimaat.

Uit een eerdere studie van het CPB (JADE, 2003) blijken niet alleen dezelfde positieve effecten van een verlaging van het Vpb-tarief, maar blijkt ook dat een verlaging van het Vpb-tarief bijvoorbeeld op (middel) lange termijn gunstiger uitpakt voor de economische groei en werkgelegenheid dan een verlaging van de LB/IB.

De leden van de PvdA-fractie vragen of in tabel 8 op pagina 14 van de nota naar aanleiding van het verslag het Nederlandse effectieve tarief is weergegeven exclusief of inclusief de maatregelen uit het wetsvoorstel Werken aan winst.

Daarop kan worden geantwoord dat het gepresenteerde cijfer exclusief de maatregelen uit het wetsvoorstel is. Het effectieve tarief van 27,6% voor Nederland is berekend door BAK Basel Economics voor het jaar 2005. Het nominale tarief lag in 2005 in Nederland op 31,5%. Met het wetsvoorstel zal het nominale tarief meer dalen dan het effectieve tarief aangezien een deel van de tariefsverlaging wordt gefinancierd met grondslagverbreding. Het is niet exact bekend hoe BAK Basel Economics het effectieve tarief voor Nederland berekend heeft. Wel is aannemelijk dat het effectieve tarief voor Nederland in 2007 nog steeds lager zal zijn dan het nominale tarief.

De leden van de PvdA-fractie vragen wat de rationale kan zijn van de door de verlaging van het Vpb-tarief verworven koppositie onder West-Europese landen als de demografische ontwikkeling een veel groter bedreiging betekent voor de economische ontwikkeling in Nederland.

De verlaging van het Vpb-tarief staat niet op zichzelf, maar maakt onderdeel uit van een breder kabinetsbeleid gericht op een versterking van de Nederlandse economie. Onderdeel van dit beleid is ook de hervorming van de sociale zekerheid (o.a. WAO, WW) gericht op een toename van de arbeidsparticipatie. Door toename van de arbeidsparticipatie hoog op de agenda te plaatsen wordt ook de vergrijzingsproblematiek door dit kabinet aangepakt. Door de hervormingsagenda van het kabinet en de verlaging van het Vpb-tarief heeft Nederland haar positie ten opzichte van andere landen sterk verbeterd. De leden van de PvdA-fractie stellen terecht dat onze ooster- en zuiderburen er in dit opzicht beduidend minder goed

voorstaan. Het is ook de ambitie van dit kabinet dat Nederland weer tot de kopgroep in Europa gaat behoren.

Voorts vragen de leden van de PvdA-fractie welke effecten van het maatregelenpakket worden verwacht op de toename van het aantal startende ondernemingen en op de werkgelegenheid. Bij de effecten op de werkgelegenheid vragen zij in het bijzonder naar de effecten op laaggekwalificeerde en hooggekwalificeerde arbeid.

Als gevolg van het pakket maatregelen daalt zowel het statutaire als het effectieve tarief van de vennootschapsbelasting. Een dergelijke verlaging van het tarief is gunstig voor het investeringsklimaat in het algemeen, en daardoor zal het aantal startende ondernemingen toenemen. De recent doorgevoerde afschaffing van de kapitaalsbelasting is gunstig voor startende ondernemingen die worden gefinancierd met aandelenkapitaal. Zoals hiervoor is gemeld, geeft een studie van het CPB aan de hand van het model JADE aan dat een verlaging van het tarief van de vennootschapsbelasting gunstig is voor de werkgelegenheid. Op korte termijn is de werkgelegenheid weliswaar meer gebaat bij een verlaging van de tarieven in de loon- en inkomstenbelasting, maar op (middel)lange termijn werkt een verlaging van de vennootschapsbelasting beter.

Octrooibox en rentebox

De leden van de VVD-fractie vragen naar de stand van zaken met betrekking tot de aan de Europese Commissie gerichte verzoeken om een beschikking geen-steun betreffende de rentebox en de octrooibox. Naar aanleiding van beide verzoeken zijn door de Commissie vragen gesteld die inmiddels zowel ten aanzien van de rentebox als ten aanzien van de octrooibox zijn beantwoord. De Commissie beoordeelt thans de melding en de antwoorden. In beginsel kan de Commissie binnen twee maanden na ontvangst van de nadere antwoorden hetzij een geen-steun beschikking moeten afgeven, hetzij de onderzoeksprocedure tegen Nederland moeten openen.

Octrooibox

De leden van de VVD-fractie vragen hoe de belastingplichtige kan bepalen of de te verwachten voordelen die voortvloeien uit de exploitatie van een immaterieel actief in belangrijke mate zijn toe te rekenen aan een octrooi. Deze leden vragen tevens hoe de regeling moet worden toegepast bij meerdere octrooien waarvan er een aantal gekocht zijn en hoe de delegatiebepalingen eruit gaan zien.

Om de regeling zo aantrekkelijk mogelijk te maken ziet zij niet sec op een verleend octrooi maar mag het octrooi ook opgaan in een meer omvattend immaterieel actief. Omdat de maatregel beoogt innovatie te stimuleren, mag het innovatieve element echter niet van ondergeschikt belang zijn in verhouding tot het grotere immaterieel actief. Om die reden wordt de eis gesteld dat de te verwachten voordelen in belangrijke mate (minimaal 30%) hun oorzaak moeten vinden in de octrooien. Gekochte octrooien tellen daarbij niet mee. De toets vindt eenmalig plaats naar de situatie aan het einde van het jaar waarin de box voor het eerst van toepassing zou zijn op het immaterieel actief. Van belang is om te benadrukken dat de toets is opgenomen om te voorkomen dat een relatief onbelangrijk octrooi wordt gebruikt om een veel omvangrijker immaterieel actief in de box te brengen. Het is niet bedoeld dat op rekenkundige wijze wordt vastgesteld of net wel of net niet aan dit criterium is voldaan. Uiteraard kan in ieder geval wel het aan belastingplichtige verleende octrooi zelf in de box worden gebracht.

Het is de bedoeling om voor de toerekening van de voordelen aan de box zoveel mogelijk aan te sluiten bij het bestaande instrumentarium. Hierbij

kan vooral gedacht worden aan de methoden en het gedachtegoed dat is ontwikkeld op het terrein van verrekenprijzen¹. Toerekening van de voordelen is overigens sterk afhankelijk van de beoordeling van de feiten en leent zich daarom goed voor overleg met de Belastingdienst en het zonodig maken van praktische afspraken. Bij de delegatiebepaling is de mogelijkheid gecreëerd om nadere voorwaarden te stellen. Bezien wordt of het behulpzaam is voor de uitvoeringspraktijk om nog nadere regels te stellen op het punt van toerekening van voordelen aan de box. Verder zullen nadere regels worden gesteld voor de verrekening van buitenlandse bronbelasting in relatie tot de octrooi-box.

De leden van de VVD-fractie vragen of onder de voortbrengingskosten tevens moeten worden begrepen de kosten van een ingekocht immaterieel actief, indien de belastingplichtige dat actief verwerft om verder te ontwikkelen en voor het eindresultaat een octrooi krijgt. Dat is inderdaad het geval als de aangekochte zaken opgaan in het door de belastingplichtige zelfontwikkelde meer omvattende immateriële actief waarvoor aan hem een octrooi is verleend.

De leden van de VVD-fractie vragen wat er gebeurt met kosten die belastingplichtige maakt als hij eenmaal heeft geopteerd voor octrooi-box. Indien voor de box is geopteerd voor een bepaald immaterieel actief zijn de aan dat actief toe te rekenen kosten (bijvoorbeeld beheers- en exploitatiekosten van het octrooi) tegen het gewone tarief aftrekbaar tot het moment dat de voortbrengingskosten zijn ingelopen, daarna zijn deze kosten tegen boxtarief aftrekbaar.

De leden van de VVD-fractie vragen zich af of het de bedoeling is dat ook vóór 2007 geactiveerde immateriële activa in 2007 ineens kunnen worden afgeschreven.

Nee, dat niet de bedoeling. Net als bij de octrooi-box is deze maatregel bedoeld ter stimulering van nieuwe innovatie.

De leden van de D66-fractie vragen waarom het regiem van de octrooi-box beperkt blijft tot de vennootschapsbelasting.

IB-ondernemers die immateriële activa ontwikkelen kunnen evenals Vpb-plichtigen een beroep doen op de afdrachtvermindering voor speuren ontwikkelingswerk (WBSO) en de daarmee samenhangende aftrek in de winstsfeer voor onderzoek of ontwikkeling door de ondernemers zelf. Als voor een succesvolle uitvinding een octrooi wordt verleend, zal de IB-onderneming in de praktijk doorgaans overstappen naar de BV-vorm. Fiscaal kan dit worden gerealiseerd door de onderneming waartoe het immateriële activum (inclusief octrooi) behoort, geruisloos in te brengen in een vennootschap. Op grond van de tweede standaardvoorwaarde bij toepassing van artikel 3.65 van de Wet IB 2001 treedt de vennootschap in dat geval rechtstreeks in de plaats van de belastingplichtige IB-ondernemer. Daaruit vloeit voort dat wanneer de vennootschap gebruik wil maken van de octrooi-box, deze ook de kosten kan meenemen die terzake van de voortbrenging van het immateriële activum vóór de inbreng zijn gemaakt. De zogenoemde boxruimte valt daardoor in deze situatie niet lager uit dan voor de van aanvang af Vpb-plichtige innovatieve ondernemer. Een aparte octrooi-box introduceren in de inkomstenbelasting is daarom weliswaar theoretisch te verdedigen, maar zal in de praktijk naar verwachting van geringe betekenis zijn.

De leden van D66-fractie vragen waarom de inwerkingtreding van de octrooi-box niet net als de inwerkingtreding van de rentebox afhankelijk is gesteld van de goedkeuring van de Europese Commissie.

De inwerkingtreding van de octrooi-box is op dezelfde wijze als voor de rentebox afhankelijk van de goedkeuring door de Europese Commissie. In

¹ In het WFR-artikel van 7 juli 2006 van prof. dr. A.H.M. Daniëls en mr. H.D. Oosterhoff worden bestaande methoden benut om te komen tot een toerekening van de voordelen aan de box.

het belang van de rechtszekerheid zijn beide boxen bij de Europese Commissie aangemeld voor een «geen steun» beschikking. Nadat deze beschikking is verkregen, zal het regime in werking treden bij koninklijk besluit en terugwerken naar het begin van het kalenderjaar waarin de goedkeuring is verkregen.

De leden van de D66-fractie vragen of het in de bedoeling ligt om in de nabije toekomst ook de R&D-fase fiscaal te stimuleren. De R&D-fase wordt momenteel gestimuleerd via de WBSO, daarnaast is ook de octrooi-box voor deze fase van belang. De introductie van een octrooi-box maakt het fiscaal aantrekkelijker om aan onderzoek en ontwikkeling te doen. Dit komt doordat de box alleen toegankelijk is voor inkomsten uit immateriële activa gerealiseerd met R&D die voor rekening en risico van de belastingplichtige is verricht.

Rentebox

De leden van de CDA-fractie vragen in te gaan op de suggestie om bij het bepalen van het gemiddeld eigen vermogen ten behoeve van de limiet bij de rentebox, in het eerste jaar niet uit te gaan van de stand van het eigen vermogen aan het begin en aan het einde van het boekjaar. In plaats daarvan zou het gemiddeld eigen vermogen in het eerste jaar van de rentebox kunnen worden bepaald aan de hand van het gemiddelde van het eigen vermogen bij aanvang van de rentebox activiteiten en aan het einde van het jaar.

Een dergelijke aparte regeling voor het eerste jaar lijkt niet goed mogelijk en ook niet nodig. De reden hiervoor is dat een startmoment zich niet goed laat bepalen. Het is niet zo dat de toepassing start na een eerste kapitaalstorting. De aanwezigheid van (groeps)rentestromen of een overnamekas is voldoende om te kunnen profiteren van de rentebox. Veel belastingplichtigen zullen vanaf het begin van het jaar al groepsrente betalen of ontvangen.

De leden van de CDA-fractie vragen om een keuzemogelijkheid te introduceren voor allocatie van valutaresultaten in de box.

Gezien de opmerking van deze leden dat het budgettair niet veel zal uitmaken, ga ik er vanuit dat het niet de bedoeling is dat de belastingplichtige naar keuze valutaverliezen buiten de box mag houden en valutawinsten in de box mag laten neerslaan. De keuze om valutaresultaten in de box op te mogen nemen zou dus (net als de keuze voor de box) moeten gelden voor minimaal 3 jaar. Het element van onvoorspelbaarheid wordt hiermee echter niet opgelost. Dit klemt te meer voor de belastingplichtige omdat de positieve resultaten in de box gemaximeerd zijn en de negatieve resultaten niet. Gegeven de onvoorspelbaarheid van valutaresultaten is er van de zijde van het bedrijfsleven voor gepleit om de valutaresultaten buiten de box te laten vallen. In het wetgevingoverleg met de Tweede Kamer is dit punt ook aan de orde geweest en ik heb toen aan dit pleidooi gehoor gegeven.

De leden van de CDA-fractie merken op dat het aangaan van een fiscale eenheid er in de meeste gevallen als gevolg van de consolidatie toe leidt dat het fiscale vermogen afneemt met het verschil tussen de boekwaarde van de deelneming en haar eigen fiscaal vermogen. Daarnaast verdwijnt de ruimte die de dochter als zodanig had. Deze leden bepleiten daarom een fictieve verhoging van het eigen vermogen, conform de regeling voor verzekeraars (artikel 21 Besluit Fiscale Eenheid 2003).

Voor de toets wordt aangesloten bij het fiscale vermogen van de belastingplichtige. In dit fiscale vermogen wordt geen rekening gehouden met de aanwezige stille reserves. De koppeling van de toets aan het fiscale vermogen heeft als doel de regeling zo eenvoudig mogelijk te houden.

Wanneer zou worden aangesloten bij het fiscale vermogen inclusief de stille reserves dan zou jaarlijks een herwaardering nodig zijn. Dat zou de uitvoeringslasten en administratieve lasten van de rentebox aanzienlijk verhogen. In die lijn past het, ingeval een dochtermaatschappij wordt aangekocht, geen rekening te houden met de stille reserves. Het ligt niet voor de hand om wel een speciale regeling te treffen voor de stille reserves van aangekochte en gevoegde dochtermaatschappijen.

De leden van de VVD-fractie vragen waarom het stemrecht niet beslissend kan zijn voor het begrip belang van het voorgestelde artikel 12c, vijfde lid. Wet Vpb.

Voor de toepassing van de groepsrentebox omvat het begrip belang zowel het financiële belang bij een rechtspersoon als de zeggenschap daarin. Het financiële belang is meestal belichaamd in een aandeel in het gestorte kapitaal. Voor de mate van zeggenschap speelt het stemrecht een belangrijke rol. Het stemrecht kan dus (mede) bepalend zijn voor de beoordeling van de omvang van het in een rechtspersoon gehouden belang.

De leden van de VVD-fractie vernemen graag of zij uit de volgende casus de juiste conclusies trekken. X is enig aandeelhouder van BV1, die alle aandelen bezit van BV2. BV1 trekt een externe lening aan en leent deze door aan BV2, die daarmee een lening verstrekt aan X, welke de lening aanwendt ter financiering van zijn eigen woning. Zij vragen of hun conclusies juist zijn dat X – ervan uitgaande dat er geen uitzondering van toepassing is – de rente kan aftrekken tegen het progressieve IB-tarief, dat de door BV1 betaalde rente aftrekbaar is tegen het normale Vpb-tarief, dat de rente die BV1 van BV2 ontvangt wegvalt tegen de rente die BV2 aan BV1 betaalt en dat de rente die BV2 van X ontvangt in de rentebox valt. Als BV1 en BV2 gezamenlijk opteren voor de groepsrentebox, is bij hen het groepsrentesaldo belast dan wel aftrekbaar tegen het tarief van de groepsrentebox. De externe rente die BV1 betaalt, vormt voor haar geen groepsrente en is dus aftrekbaar tegen het normale Vpb-tarief. De rente die BV2 van X ontvangt, vormt voor haar ook geen groepsrente en is dus belast tegen het normale Vpb-tarief. De conclusie dat deze rente onder de rentebox valt is dus niet juist. De rente over de lening van BV1 aan BV2 is in beginsel belast respectievelijk aftrekbaar tegen het boxtarief. Het bedrag aan groepsrente dat onder het boxtarief valt is bij BV1 echter gelimiteerd tot een percentage (thans 4,25%) van haar eigen vermogen. De conclusie dat de rente die BV1 van BV2 ontvangt voor tarief-toepassing wegvalt tegen de rente die BV2 aan BV1 betaalt, is dus niet zonder meer juist.

De leden van de VVD-fractie zijn benieuwd naar de motivatie waarom de regering niet in plaats van de groepsrentebox evenals de Belgische regering een vermogensaftrek heeft ingevoerd.

De belangrijkste reden om dat niet te doen, is het feit dat een effectieve vermogensaftrek zo kostbaar is dat er geen middelen over zouden blijven voor een algemene tariefverlaging, maar daarentegen zelfs een tariefverhoging in beeld zou moeten komen. Omdat dat haaks zou staan op de internationale tendens is gekozen voor de aanzienlijk goedkopere groepsrentebox.

De leden van de D66-fractie wijzen erop dat de Europese Commissie indertijd heeft verlangd om de concernfinancieringsregeling af te bouwen. In dat licht vragen zij waarop het optimisme van de regering berust dat de Commissie de voorgestelde rentebox nu wel zal accepteren?

De rentebox betreft een generieke maatregel zonder eisen betreffende activiteiten in verschillende landen of continenten en zonder impliciete of expliciete vereisten die maken dat de regeling de facto slechts toeganke-

lijk is voor financieringscentra van multinationals. De vergelijking met het CFA-regime gaat op deze onderdelen mank. In de rentebox worden groepsrente en de opbrengsten uit een overnamekas tegen een laag tarief belast. Voor zover bekend heeft de Commissie tot op heden niet eerder een maatregel als selectief beoordeeld enkel vanwege haar werking in groepsverband. Gelet op het voorgaande vertrouwt de regering op een positieve beschikking van de Commissie ten aanzien van de rentebox.

Deelnemingen

Deelnemingsbegrip

De leden van de CDA-fractie constateren dat bij de toepassing van de deelnemingsvrijstelling wordt aangeknoopt bij het nominaal gestorte kapitaal en bij de toepassing van de aanmerkelijk belangregeling bij het geplaatste kapitaal. Deze leden vragen waarom er niet voor is gekozen beide regelingen op dit punt met elkaar in overeenstemming te brengen. Van oudsher wordt bij de toepassing van de deelnemingsvrijstelling aangeknoopt bij het nominaal gestorte kapitaal. Dit was ook bij de toepassing van de aanmerkelijk belangregeling het geval. Vanwege ongewenste structureringsmogelijkheden is de aanmerkelijk belangregeling met ingang van 1 januari 1997 op dit punt aangepast in de zin dat sindsdien wordt aangeknoopt bij het geplaatste kapitaal.

In het kader van de voorbereiding van het onderhavige wetsvoorstel is overwogen om ook voor toepassing van de deelnemingsvrijstelling aan te knopen bij het geplaatste kapitaal. Daarvoor is uiteindelijk niet gekozen, omdat dit een verstrakking zou betekenen. In bepaalde situaties zou de deelnemingsvrijstelling niet langer van toepassing zijn, terwijl deze onder het huidige regime wel van toepassing is.

De leden van de VVD-fractie vragen waarom voor toepassing van de deelnemingsvrijstelling niet is gekozen voor een soort aandelenbenadering.

Een soort aandelenbenadering houdt in dat een belastingplichtige een deelneming zou hebben indien hij aandeelhouder is voor ten minste 5% van het nominaal gestort kapitaal van een soort aandelen. Dit strookt niet met het uitgangspunt van de deelnemingsvrijstelling, namelijk het voorkomen dat dezelfde ondernemingswinst meerdere malen binnen één concern wordt belast. Een criterium in de vorm van een soort aandelenbenadering zegt namelijk niets over het relatieve aandelenbelang in een dochtermaatschappij en daarmee over de vraag of de dochtermaatschappij onderdeel uitmaakt van het concern of veeleer als belegging wordt gehouden.

Op grond van het voorgestelde artikel 13, tweede lid, onderdeel d, is ook sprake van een deelneming indien de belastingplichtige als commanditaire vennoot een aandeel heeft in de vennootschappelijke gemeenschap van een open commanditaire vennootschap en daardoor voor ten minste 5% deelt in het door die vennootschap behaalde voordeel. In aansluiting op een door de Orde gestelde vraag, vragen de leden van de CDA-fractie te bevestigen dat dit evenzeer geldt voor een aandeel in een buitenlandse commanditaire vennootschap die niet transparant is op basis van het Besluit kwalificatie buitenlandse rechtsvormen. Dit kan inderdaad worden bevestigd.

De leden van de CDA-fractie vragen of wordt afgeweken van de leer van de Hoge Raad ten aanzien van de toepassing van de deelnemingsvrijstelling op belangen in open commanditaire vennootschappen, zoals neergelegd in het arrest van de Hoge Raad opgenomen in BNB 1982/268, en of een eventuele afwijking noodzakelijk is. Tegen deze achtergrond

vragen dezelfde leden of een eventuele afwijking doorwerkt naar andere fiscale regelingen met betrekking tot de open commanditaire vennootschappen. Voorts vragen deze leden of het niet voor de hand ligt om – nu ten aanzien van een deelneming in een kapitaalvennootschap wordt aangesloten bij een deelneming van 5% of meer in het nominale gestorte kapitaal van de dochtervennootschap – ook bij open commanditaire vennootschappen aan te sluiten bij een percentage van 5% in het commanditaire kapitaal, zoals af te leiden is uit de gezamenlijke kapitaalrekeningen van de commanditaire vennoten en als zodanig vastgelegd bij de Kamer van Koophandel.

Het genoemde arrest ziet op toepassing van de deelnemingsvrijstelling op voordelen uit hoofde van een deelneming van de open commanditaire vennootschap in een dochteronderneming. De Hoge Raad heeft beslist dat de deelnemingsvrijstelling alleen van toepassing is voor zover de deelnemingsvoordelen niet aan de beherende vennoten toekomen, aangezien zij rechtstreeks voor het door de open commanditaire vennootschap behaalde resultaat in de heffing worden betrokken. De deelnemingsvrijstelling is dus alleen van toepassing voor zover het deelnemingsvoordeel op het niveau van de open commanditaire vennootschap in de vennootschapsbelastingheffing wordt betrokken. De wijzigingen opgenomen in het onderhavige wetsvoorstel doen hieraan niets af, zodat het genoemde arrest op dit punt onverkort van toepassing blijft.

In latere goedkeurende besluiten is aangegeven dat een aan de vennootschapsbelasting onderworpen commanditaire vennoot in een open commanditaire vennootschap onder bepaalde voorwaarden een beroep kan doen op de deelnemingsvrijstelling. Eén van die voorwaarden is dat de commandite voor 5% participeert in het vennootschapsvermogen van de open commanditaire vennootschap voor zover dat toekomt aan de commandites. Daarbij is aangegeven dat voor de aanmerkelijk belangregeling een vergelijkbaar standpunt is ingenomen.

Bij het opstellen van het onderhavige wetsvoorstel is met betrekking tot de vraag wanneer sprake is van een deelneming in een open commanditaire vennootschap een andere keuze gemaakt. Volgens het voorgestelde artikel 13, tweede lid, onderdeel d, is namelijk sprake van een deelneming indien de belastingplichtige als commanditaire vennoot een aandeel heeft in de vennootschappelijke gemeenschap van een open commanditaire vennootschap en daardoor voor ten minste 5% deelt in het door die vennootschap behaalde voordeel. Deze keuze impliceert dat niet de omvang van de participatie in het vennootschapsvermogen bepalend is, maar de mate waarin de commandite is gerechtigd tot het voordeel dat wordt behaald met de (objectieve) onderneming gedreven door de open commanditaire vennootschap. Hiermee wordt beoogd aan te sluiten bij het objectieve 5%-aandelen criterium bij kapitaalvennootschappen, omdat de mate van winstgerechtigdheid van een aandeelhouder doorgaans zal afhangen van de omvang van zijn aandelenbelang. Op dit punt zullen de eerder bedoelde goedkeurende besluiten hun geldingskracht dus verliezen.

Aansluiten bij het commanditaire kapitaal dat volgt uit de bij de Kamer van Koophandel vastgelegde gezamenlijke kapitaalrekeningen van de commanditaire vennoten – zoals de leden van de CDA-fractie suggereren – heeft als nadeel dat dit in tegenstelling tot de winstgerechtigdheid weinig zegt over de mate waarin wordt deelgenomen in de onderneming van de open commanditaire vennootschap. Het staat commandites namelijk veelal vrij om gelden op te nemen van hun kapitaalrekening.

Wat betreft de doorwerking naar andere regelingen kan worden opgemerkt dat daarvan in beginsel geen sprake is. Wel betekent het voorgestelde artikel 13, tweede lid, onderdeel d, dat het deelnemingscriterium met betrekking tot een commanditaire participatie in een open commanditaire vennootschap niet langer in overeenstemming is met het criterium aan de hand waarvan wordt bepaald of sprake is van een aanmerkelijk

belang in een open commanditaire vennootschap. Op zich beschouwd is dat niet vreemd omdat beide regelingen een andere achtergrond en historische ontwikkeling kennen. Zo is – zoals hiervoor in het kader van een andere vraag is aangegeven – het 5%-aandelen criterium ook verschillend.

Opties op deelnemingen blijven buiten het bereik van de voorgestelde tekst van artikel 13. In het zogenoemde Falcons-arrest heeft de Hoge Raad aangegeven wanneer de deelnemingsvrijstelling van toepassing is op resultaten uit opties die bij uitoefening leiden tot een deelneming in de zin van het huidige artikel 13, tweede lid, van de Wet Vpb. In het onderhavige wetsvoorstel wordt het deelnemingsbegrip uitgebreid in het voorgestelde artikel 13, vijfde lid. De leden van de CDA-fractie vragen of kan worden bevestigd dat met de herziening van artikel 13 geen wijziging is beoogd in de door de Hoge Raad ontwikkelde Falconsdoctrines. Voorts vragen deze leden of de regering van mening is dat de Falconsdoctrines ook toepassing kan gaan vinden op deelnemingen in de zin van het voorgestelde artikel 13, vijfde lid.

Op beide vragen luidt het antwoord bevestigend.

Veel grote advocatenkantoren, die voorheen in de rechtsvorm van een maatschap werden gedreven, zijn de laatste jaren omgezet in naamloze vennootschappen (beroeps-NV's). Zoals te doen gebruikelijk, hielden de partners van deze maatschappen hun maatschapsaandeel via zogenaamde praktijkvennootschappen, waarvan zij zelf directeur en aandeelhouder zijn. Als gevolg van de omzetting van de maatschappen in een naamloze vennootschap zijn deze praktijkvennootschappen houder geworden van aandelen in het kapitaal van deze naamloze vennootschappen. Aangezien het in nagenoeg al deze gevallen gaat om grote advocatenkantoren met meer dan 20 partners, hebben deze praktijkvennootschappen in de nieuwe rechtsvorm aandelenbelangen die vrijwel steeds kleiner zijn dan 5%. Op grond van de voorgestelde wijzigingen van artikel 13 (in het bijzonder de afschaffing van de zogenoemde gelijkgestelde deelneming in de zin van artikel 13, derde lid, van de Wet Vpb) zullen deze aandelenbelangen, nu zij kleiner zijn dan 5%, niet meer in aanmerking komen voor de deelnemingsvrijstelling. In de literatuur is opgemerkt dat dit effect kan worden voorkomen indien de bereidheid zou bestaan de inspecteurs te machtigen om, in situaties als hier bedoeld, alle aandeelhouders en de betreffende naamloze vennootschap zelve aan te merken als verbonden lichamen. De leden van de CDA-fractie vragen of ik bereid ben om in dergelijke situaties op de voet van artikel 10a, vierde lid, Wet Vpb 1969 de inspecteur te machtigen om vennootschappen die aandelen houden in naamloze vennootschappen van beroeps-NV's tezamen met die beroeps-NV aan te merken als verbonden lichamen. Ik acht het niet wenselijk om in dit verband van die bevoegdheid gebruik te maken. In het wetsvoorstel wordt voorgesteld de deelnemingsvrijstelling voortaan in beginsel van toepassing te laten zijn voor alle belangen van 5% of meer in een in Nederland of in het buitenland gevestigde dochtermaatschappij. De huidige «niet als beleggingseis» vervalt dus. Daarnaast vervalt de huidige onderworpenheidseis. Dit betekent een aanzienlijke versoepeling van de deelnemingsvrijstelling ter zake van belangen in buitenlandse dochtermaatschappijen. Verder heeft een objectief 5%-criterium een forse vereenvoudiging van de uitvoering van de deelnemingsvrijstelling tot gevolg, omdat discussies over het subjectieve belang van een deelneming voor de aandeelhouder tot het verleden behoren. Of sprake is van een belegging wordt immers niet meer beoordeeld aan de hand van het zeer lastig vast te stellen oogmerk van de houder van het belang, maar aan de hand van een objectief 5%-criterium. De vraag van de leden van de CDA-fractie heeft betrekking op de keerzijde van het objectieve 5%-criterium, namelijk dat voor belangen van minder dan 5% in principe geen recht meer bestaat op toepassing van de

deelnemingsvrijstelling. De door deze leden gevraagde toezegging strookt niet met de opzet van het nieuwe deelnemingsregime, waarbij is gekozen voor een harde grens. Door in bepaalde gevallen af te wijken van dit uitgangspunt, zou voor belangen van kleiner dan 5% toch weer van geval tot geval moeten worden beoordeeld, of de deelnemingsvrijstelling mogelijk zou kunnen worden toegepast. In feite zou daarmee de problematiek van de gelijkgestelde deelneming weer herleven. Daar komt bij dat er andere praktische oplossingen mogelijk lijken. Tenslotte merk ik op dat in de bedoelde gevallen uiteraard wel het overgangsrecht kan worden toegepast, op grond waarvan de komende 3 jaar recht nog bestaat op toepassing van de deelnemingsvrijstelling. Deze overgangstermijn zal in de praktijk nog voldoende gelegenheid bieden om desgewenst aanpassingen in de structuur aan te brengen.

Bezittingentoets

De leden van de VVD-fractie vragen naar de betekenis van de zinsnede «onmiddellijk of middellijk» voor de toepassing van de bezittingentoets van het voorgestelde artikel 13, tiende lid.

Via de bezittingentoets van het voorgestelde artikel 13, tiende lid, wordt bepaald of het lichaam waarin de belastingplichtige een belang houdt actief of passief is. Een lichaam is passief als de bezittingen onmiddellijk of middellijk voor meer dan 50% bestaan uit vrije beleggingen. Deze bezittingentoets houdt in dat een toerekeningsbalans wordt gemaakt van het lichaam waarin een deelneming wordt gehouden. Op deze toerekeningsbalans worden de bezittingen van het lichaam zelf opgenomen. Dit zijn de «onmiddellijke» bezittingen. Daarnaast worden in plaats van eventuele aandelenbelangen van 5% of meer (pro rata) de bezittingen opgenomen van eventuele (klein)dochters van het lichaam waarin de belastingplichtige een deelneming heeft. Dit zijn de «middellijke» bezittingen.

De leden van de CDA-fractie vragen of kan worden bevestigd dat de deelnemingen die door een (buitenlandse) tussenhouderster worden gehouden niet tot de vrije beleggingen behoren, als aannemelijk is dat het gaat om belangen in actieve werkmaatschappijen. Dit kan inderdaad worden bevestigd.

In paragraaf 5.2 van de nota naar aanleiding van het verslag aan de Tweede Kamer wordt opgemerkt dat bij de bezittingentoets moet worden uitgegaan van de waarde in het economische verkeer van de vermogensbestanddelen op de actiefzijde van de balans. De leden van de CDA-fractie en de leden van de VVD-fractie vragen of kan worden bevestigd dat dit voor alle vermogensbestanddelen van de (klein-)dochtermaatschappij geldt, inclusief vermogensbestanddelen die niet op de commerciële balans zijn opgenomen zoals zelf gekweekte goodwill en overige immateriële activa. Dit kan worden bevestigd.

De niet genoteerde BV X heeft tot doel kleine (doch groter dan 5%) belangen in binnen- en buitenlandse beursgenoteerde ondernemingen te houden. De gegevens benodigd voor een bezittingen- en heffingstoets staan haar niet ter beschikking. De leden van de CDA-fractie vragen of BV X er van kan uitgaan dat zij recht heeft op de deelnemingsvrijstelling, zolang de ondernemingen waar zij in participeert, niet het karakter van een beleggingsfonds hebben. Zo niet, dan vragen deze leden of dit dan in een ATR aan de hand van de door BV X te verstrekken openbare informatie kan worden bevestigd. Als ook dat niet mogelijk is dan vragen deze leden hoe BV X de gewenste zekerheid kan verkrijgen over de toepassing van de deelnemingsvrijstelling. Op deze casuïstische vraag kan moeilijk een algemeen geldend antwoord

worden gegeven. In een dergelijk geval ligt het voor de hand dat belastingplichtige contact opneemt met de inspecteur voor overleg over de vraag hoe de beschikbare informatie kan worden geduid. Normaliter zal de belastingplichtige een behoorlijk idee hebben over de activiteiten van een lichaam waarin voor meer dan 5% wordt deelgenomen en zal er kennis zijn over de winstbelasting in het vestigingsland van het lichaam.

In het voorgestelde tiende lid van artikel 13 wordt de laagbelaste beleggingsdeelneming gedefinieerd. Van een dergelijke deelneming is sprak indien «de bezittingen van het lichaam waarin de belastingplichtige een deelneming heeft, grotendeels, onmiddellijk of middellijk, bestaan uit vrije beleggingen (...)». Het gebruik van het woord «of» in de zinsnede «onmiddellijk of middellijk» zou – aldus de leden van de CDA-fractie – de indruk kunnen wekken dat er reeds sprake is van een (laagbelaste) beleggingsdeelneming indien de enkelvoudige balans van het lichaam grotendeels uit vrije beleggingen bestaat – dus zonder verder acht te slaan op een eventuele toerekeningsbalans. Uit de memorie van toelichting, de nota naar aanleiding van het verslag en de eerste nota van wijziging bij het onderhavige wetsvoorstel leiden zij af dat dit niet de bedoeling is. Integendeel, veeleer lijkt bedoeld dat juist in die gevallen waarin het lichaam waarin de belastingplichtige een deelneming heeft als tussenhoudster zelf een belang in een dochtermaatschappij houdt, ook de bezittingen van die dochtermaatschappij moeten worden meegewogen ter beoordeling van de vraag of de bezittingen van dit lichaam waarin de belastingplichtige een deelneming heeft al dan niet grotendeels uit vrije beleggingen bestaan.

Op verzoek van deze leden kan ik ter voorkoming van misverstanden in de uitvoeringsfeer, bevestigen dat voor toepassing van de bezittingentoets van het voorgestelde artikel 13, tiende lid, de toerekeningsbalans doorslaggevend is, waarbij de toerekeningsbalans de optelsom is van de bezittingen van het lichaam waarin de belastingplichtige een deelneming heeft zelf en de bezittingen van eventuele dochtermaatschappijen, kleindochtermaatschappijen, etc.

De leden van de CDA-fractie vragen of beleggingen die door een actieve concernfinancieringsmaatschappij worden aangehouden en als overnamekas kwalificeren, niet tot de vrije beleggingen behoren. Het antwoord op deze vraag luidt bevestigend.

De leden van de CDA-fractie vragen of kan worden bevestigd dat middelen die door actieve concernmaatschappijen worden aangehouden in het kader van een cashpool of vergelijkbare regelingen, niet tot de vrije beleggingen behoren.

De plaats van de (liquide) middelen in de onderneming van een actieve concernfinancieringsmaatschappij is bepalend of deze als vrije belegging hebben te gelden. Als sprake is van middelen die worden aangewend voor actieve concernfinanciering of die kwalificeren als overnamekas, zal geen sprake zijn van een vrije belegging. Als evenwel sprake is van duurzaam overtollige liquide middelen dan zullen deze als vrije belegging worden aangemerkt.

Bezittingentoets en groepsvoordelingen

Voor de toepassing van de bezittingentoets worden bezittingen van dochters en kleindochters bij elkaar opgeteld, de passiva blijven buiten aanmerking. Indien een lening in meerdere schakels van een concern wordt doorgeleend kan dit leiden tot dubbelstellingen. De leden van de CDA-fractie vragen hoe in de praktijk met dit soort dubbelstellingen zal moeten worden omgegaan. Daarbij vragen deze leden tevens een reactie op een door de Orde aangedragen voorbeeld over dit onderwerp.

In de eerste plaats wil ik opmerken dat groepsvorderingen niet zonder meer tot de vrije beleggingen worden gerekend. In de nota van wijziging bij het belastingplan 2007 is het elfde lid van artikel 13 namelijk zodanig aangepast, dat dit alleen het geval is indien de groepsvorderingen tezamen met andere vrije beleggingen meer dan de helft bedragen van het vermogen van de vennootschap die deze vorderingen houdt. Is dit niet het geval dan is het elfde lid van artikel 13 niet van toepassing en moet per vordering zelfstandig worden beoordeeld of deze wordt aangehouden als beleggingsobject. In het door de Orde gegeven voorbeeld is dus niet op voorhand duidelijk of de vordering bij dochter 1, dochter 2 of dochter 3 als (vrije) belegging moet worden aangemerkt. Het elfde lid van artikel 13 is op de activa van elk van deze dochters slechts van toepassing indien de desbetreffende dochter een grotendeels passief karakter heeft. Als een groepsvennootschap optreedt als inlener om zakelijke, niet-fiscale redenen, mag worden aangenomen dat de desbetreffende vordering niet louter als beleggingsobject wordt aangehouden.

De leden van de CDA-fractie suggereren dat indien de resultaten van tussenhoudsters en werkmaatschappijen in een ander land geconsolideerd in aanmerking worden genomen op grond van een regime van fiscale eenheid, vergelijkbaar met het Nederlandse regime, voor de toepassing van de bezittingentoets de geconsolideerde vermogensopstelling van deze maatschappijen als uitgangspunt zou mogen worden genomen. Een dergelijke (afwijkende) uitleg van de bezittingentoets lijkt niet nodig, omdat – mede als gevolg van de hiervoor beschreven aanpassing van het elfde lid – naar verwachting eventuele dubbelstelling van groepsvorderingen in de praktijk niet tot onredelijke uitkomsten zal leiden.

De leden van de CDA-fractie vragen of kan worden bevestigd dat vorderingen op groepsmaatschappijen die voortvloeien uit materiële ondernemingsactiviteiten (bijvoorbeeld een leverancierskrediet) geen vrije beleggingen zijn.

Zoals in de toelichting bij de aanpassing van het voorgestelde artikel 13, elfde lid, opgenomen in de nota van wijziging op Belastingplan 2007 (TK, 2005/2006, 30 804, nr. 9) is aangegeven, is bij een lichaam dat voor minder dan 50% vrije beleggingen (inclusief groepsvorderingen) bezit voor het antwoord op de vraag of een groepsvordering een vrije belegging is, de rol van de groepsvordering in het ondernemingsvermogen van het desbetreffende lichaam bepalend. Dat betekent dat als een leverancierskrediet past in de ondernemingsuitoefening van het lichaam, deze groepsvordering niet als vrije belegging zal hebben te gelden.

Artikel 13, elfde lid, bevat een werkzaamhedentoets. De leden van de CDA-fractie vragen of hierbij ook werkzaamheden van andere maatschappijen (bijvoorbeeld kleindochters) in aanmerking worden genomen. Deze vraag moet ontkennend worden beantwoord. De reikwijdte van het elfde lid van artikel 13 is namelijk als volgt. Eerst moet worden vastgesteld of een bezitting wordt aangewend voor werkzaamheden die grotendeels bestaan uit het direct of indirect financieren van de belastingplichtige of van met de belastingplichtige verbonden lichamen, dan wel van bedrijfsmiddelen van de belastingplichtige of van met de belastingplichtige verbonden lichamen, daaronder begrepen het ter beschikking stellen van het gebruik of het gebruiksrecht van bedrijfsmiddelen. Dit is dus een werkzaamhedentoets die *per bezitting* moet worden uitgevoerd. Indien een bezitting inderdaad grotendeels voor de hiervoor genoemde werkzaamheden wordt aangewend, zal deze ingevolge het elfde lid in beginsel als vrije belegging worden aangemerkt indien het vermogen van het lichaam dat de vordering bezit grotendeels bestaat uit vrije beleggingen, de groepsvorderingen daaronder mede begrepen. Vervolgens kan echter aan de hand van de criteria van artikel 2a van de Uitvoeringsbeschikking vennootschapsbelasting 1971 worden getoetst of

de werkzaamheden van het lichaam dat de groepsvoording houdt, als actieve financieringswerkzaamheden kunnen worden aangemerkt. Deze werkzaamhedentoets vindt plaats *per lichaam*. Indien dit het geval is, wordt de groepsvoording niet als vrije belegging aangemerkt. De wettekst is op dit punt verduidelijkt in de nota van wijziging bij het Belastingplan 2007.

Onderworpenheidstoets

De leden van de CDA-fractie vragen of voor de toepassing van de onderworpenheidstoets van artikel 13, tiende lid, al dan niet door de buitenlandse dochtervennootschappen moet worden heengekeken in de zin dat men ook de winstbelasting van de (klein)dochters moet meenemen.

Het antwoord op deze vraag luidt ontkennend. In principe wordt de onderworpenheid – zoals internationaal gebruikelijk is – getoetst op het niveau van de direct gehouden beleggingsdochter. Indien de beleggingsdochter echter de moedermaatschappij is van een fiscale eenheid of een vergelijkbare (fiscaal) geconsolideerde entiteit, moet worden bezien wat de effectieve winstbelastingdruk is van die fiscale eenheid. In dergelijke situaties wordt de effectieve druk op de fiscale winst van de beleggingsdochter namelijk mede bepaald door de resultaten van eventuele gevoegde maatschappijen. Indien het land waar de beleggingsdochter is gevestigd een deelnemingsvrijstelling toepast op de resultaten van dochtermaatschappijen, kan de onderworpenheid van de (klein)dochters wel indirect van belang zijn. Voor de beoordeling van de vraag of op het niveau van de beleggingsdochter naar Nederlandse maatstaven sprake is van een effectieve druk van ten minste 10%, moet dan worden beoordeeld of Nederland in een vergelijkbaar geval ook deelnemingsvrijstelling zou hebben verleend. Indien dit niet het geval is, moet de grondslag op dit punt worden herrekend.

De leden van de VVD-fractie vragen een reactie op het artikel «VPB 2007: Enkele knelpunten in de deelnemingsvrijstelling voor tussenhoudsters nader bekeken», van drs. J.M.A. Schmitz, in Weekblad Fiscaal Recht 6689, 12 oktober 2006. De auteur van dit artikel gaat ook in op het feit dat de onderworpenheid alleen wordt getoetst op het niveau van de deelneming. Omdat de kwalificatie van een deelneming afhangt van de activa van zowel een tussenhoudster als al haar deelnemingen, zou dit volgens de auteur tot onevenwichtigheden kunnen leiden. Hij schetst daarbij een casus waarbij een tussenhoudster, gevestigd in een EU-lidstaat, eigen inkomsten heeft die worden belast tegen een tarief lager dan 10% (stel 8%) en daarnaast een deelneming bezit in een maatschappij, gevestigd binnen de EU, die uitsluitend beleggingen bezit. De inkomsten uit deze kleindochter worden in het land van vestiging belast tegen een tarief van 30%. In het land van de tussenhoudster geldt voor deze inkomsten de deelnemingsvrijstelling. Als de bezittingen van deze kleindochter en de bezittingen van de tussenhoudster samen voor meer dan 50% bestaan uit vrije beleggingen, zal de tussenhoudster inderdaad als laagbelaste beleggingsdochter kwalificeren, waarvoor geen recht bestaat op toepassing van de deelnemingsvrijstelling. Daarbij kunnen echter de volgende kanttekeningen worden geplaatst. Zoals hiervoor is aangegeven is het internationaal gezien gebruikelijk om de onderworpenheidstoets toe te passen op de direct gehouden dochtermaatschappij. Dit ligt ook voor de hand omdat het de verantwoordelijkheid c.q. bevoegdheid is van het vestigingsland van de dochtermaatschappij om de winsten van die dochtermaatschappij en eventuele deelnemingen die de dochtermaatschappij houdt te belasten. Bovendien is een dergelijke regeling zeer complex en slechts zinvol bij moeilijk voorstelbare beleggingsstructuren waarbij beleggingen via een tussenhoudster in een laagbelastend land worden

ondergebracht in een hoogbelastend land. Tot slot kan worden opgemerkt dat de belastingplichtige in het geschetste voorbeeld recht heeft op verrekening van de daadwerkelijk in het buitenland betaalde winstbelasting in alle onderliggende schakels. In het geschetste voorbeeld zou daarom geen sprake zijn van een onredelijke uitkomst. Indien de inkomsten van de tussenhoudster zelf relatief zeer gering zijn in verhouding tot de inkomsten van de kleindochter, zal in Nederland mogelijk zelfs in het geheel niet worden bijgeheven, omdat de inkomsten van de kleindochter tegen een hoger tarief worden belast dan het Nederlandse tarief. In dat geval zou de toepassing van het verrekeningsstelsel dus tot dezelfde uitkomst leiden als een vrijstelling.

De leden van de CDA-fractie stellen dat de nadere toelichting die in de nota naar aanleiding van het verslag is gegeven bij de bedoeling van de onderworpenheidstoets met betrekking tot verliescompensatie, group reliefregeling en voorkoming van dubbele belastingheffing mogelijk niet in overeenstemming is met de wettekst. Deze leden beschouwen de desbetreffende passage in de nota naar aanleiding van het verslag daarom zekerheidshalve als een toezegging.

Met de nadere toelichting in de nota naar aanleiding van het verslag is bedoeld aan te geven dat de onderworpenheidstoets op een redelijke manier moet worden ingevuld. Dit is gedaan door te verduidelijken dat bij toepassing van de zinsnede «niet is onderworpen aan een belasting naar de winst die resulteert in een heffing naar een tarief van ten minste 10% over een naar Nederlandse maatstaven bepaalde belastbare winst, waarbij de artikelen 12b en 12c buiten toepassing blijven» de verliesverrekening, al dan niet op grond van een group relief regeling, en een eventuele tax sparing credit voor buitenlandse bronbelasting bij het bepalen van de effectieve belastingdruk op het niveau van de beleggingsdochter buiten beschouwing worden gelaten. Hoewel deze uitleg niet zonder meer uit de tekst volgt, laat de tekst wel de ruimte voor deze (beoogde) uitleg. Voor de volledigheid kan erop worden gewezen dat voor de tegenovergestelde situatie in artikel 10a, derde lid, een en ander expliciet is geregeld. In diezelfde lijn kan – naar aanleiding van een vraag van de leden van de CDA-fractie – worden aangegeven dat voor de toepassing van de onderworpenheidstoets de toewijzing van heffingsrechten zoals overeengekomen door het vestigingsland van de beleggingsdochter en het bronland in beginsel zal worden gerespecteerd. Hierdoor wordt in beginsel ook aan de onderworpenheidstoets voldaan in de situatie dat het uiteindelijk betaalde belastingbedrag door de buitenlandse beleggingsdochter lager is dan 10% over een naar Nederlandse maatstaven bepaalde belastbare winst als gevolg van een regeling ter voorkoming van dubbele belasting (waaronder het verlenen van een tax sparing credit), terwijl dit bedrag hoger zou zijn dan 10% over een naar Nederlandse maatstaven bepaalde belastbare winst als de desbetreffende regeling ter voorkoming van dubbele belasting buiten beschouwing zou zijn gelaten.

De leden van de VVD-fractie vragen naar de toepassing van de onderworpenheidstoets op een Maltese beleggingsdochter. Malta kent een imputatiestelsel waarbij de Maltese vennootschapsbelasting (voor het overgrote deel) wordt terugbetaald aan de aandeelhouder. Daardoor resulteert de Maltese winstbelasting niet in een heffing van ten minste 10% over een naar Nederlandse maatstaven bepaalde belastbare winst. Dat betekent dat een Maltese beleggingsdochter als laagbelast kwalificeert.

Overigens kan – naar aanleiding van de desbetreffende vraag van de leden van de VVD-fractie – worden bevestigd dat de terugbetaling van Maltese vennootschapsbelasting aan de aandeelhouder een deelnemingsvoordeel is. De moedermaatschappij van een Maltese dochter verkrijgt een dergelijk voordeel namelijk uit hoofde van haar aandeelhouderschap.

De leden van de CDA-fractie schetsen de volgende casus. Een Nederlandse moedermaatschappij houdt twee dochters. De bezittingen van de eerste, groot 60, bestaan uit onroerend goed, verhuurd aan derden. De bezittingen van de tweede, een actieve productieonderneming zonder beleggingen, zijn 40 groot. De effectieve heffing is minder dan 10%. Voor beide zal, mede gelet op artikel 13, dertiende lid, de deelnemingsvrijstelling gelden. Zou het in deze situatie gaan om een dochtervennootschap waarin deze bezittingen zijn verenigd, dan bestaat geen recht op toepassing van de deelnemingsvrijstelling. Idem indien de beide dochters via een tussenhouderster in dat land worden gehouden. De leden van de CDA-fractie vragen of deze analyse klopt. Voorts vragen deze leden of er bereidheid is dit gevolg te voorkomen door het dertiende lid zodanig aan te passen dat het als de eis stelt dat ten minste 90% van de beleggingen in plaats van de bezittingen uit onroerend goed bestaan. De leden van de VVD-fractie stellen een vergelijkbare vraag.

De analyse van de leden van de CDA-fractie klopt.

De regeling voor vastgoeddeelnemingen betreft een versoepeling van de regeling voor laagbelaste beleggingsdeelnemingen. De doelstelling van de regeling voor laagbelaste beleggingsdeelnemingen is te verhinderen dat er ongewenst gebruik kan worden gemaakt van de deelnemingsvrijstelling door (mobiele) vrije beleggingen in onbelaste of laagbelaste dochtermaatschappijen te laten renderen. Zoals bij de behandeling van het onderhavige wetsvoorstel in de Tweede Kamer is gesignaleerd hebben vastgoedbeleggingen hierbij een bijzondere positie. Zij kunnen meer worden vergeleken met een actieve onderneming dan met een mobiele belegging. Mede omdat de heffing over de inkomsten uit het vastgoed normaliter zal zijn toegewezen aan het land waarin het vastgoed is gelegen. Daar komt bij dat dergelijke beleggingen vanwege de voorgestelde Nederlandse afschrijvingssystematiek voor onroerende zaken mogelijk sneller als laagbelast zullen kwalificeren. Tegen deze achtergrond is een versoepelende uitzondering voor vastgoedbeleggingsdochters getroffen.

Er is bewust voor gekozen om deze versoepeling te beperken tot nagenoeg zuivere vastgoedochters, dat wil zeggen dochters waarvan de bezittingen voor 90% of meer bestaan uit vastgoed. Anders zou de deelnemingsvrijstelling – door bijmenging van vastgoedbeleggingen – kunnen gelden voor laagbelaste dochtermaatschappijen die veel vrije beleggingen bezitten. Daarom is gekozen voor de 90%-vastgoedbezittingentoets van het dertiende lid. De toegestane 10% overige activa lijken de praktijk voldoende flexibiliteit te bieden.

Het antwoord op de vraag van de leden van de CDA-fractie of het dertiende lid van artikel 13 zodanig ruim mag worden geïnterpreteerd dat bijvoorbeeld belastingvorderingen, vorderingen op verzekeraars en garantieaanspraken op aannemers voor toepassing van het 90%-criterium meetellen als onroerende bezitting, omdat deze rechtstreeks samenhangen met de exploitatie van de onroerende zaken, luidt ontkennend. Een ruime uitleg van het begrip onroerende bezittingen zou immers op hetzelfde neerkomen als een verlaging van het percentage van 90.

Voorts vragen de leden van de CDA-fractie op welk moment het 90%-vereiste moet worden getoetst. Zij geven hierbij aan dat het praktisch lijkt om, vergelijkbaar met artikel 10d van de Wet Vpb, het 90%-criterium aan het begin en einde van het boekjaar te toetsen.

Hoewel het praktisch lijkt om slechts aan het begin en het einde van het boekjaar te toetsen of de deelnemingsvrijstelling van toepassing is, strookt dit niet met de achtergrond van het deelnemingsregime, waarbij via vrijstelling (actieve dochters) of verrekening (passieve dochters) economisch dubbele heffing over concernwinsten wordt voorkomen.

Voorts is het niet wenselijk met het oog op eventuele structureringsmogelijkheden. Of de deelnemingsvrijstelling van toepassing is, moet daarom – evenals onder het huidige regime – in beginsel continu worden getoetst. Dit geldt niet alleen voor vastgoeddeelnemingen, maar voor alle deelnemingen.

De leden van de CDA-fractie vragen voorts naar de interpretatie van de term «onroerende zaken» in het voorgestelde artikel 13, dertiende lid. Hierbij wijzen zij op het OESO-Modelverdrag, op grond waarvan de wetgeving in de situsstaat doorslaggevend is. Het voorgestelde artikel 13, dertiende lid, is een bepaling in het Nederlandse nationale recht. Dit betekent dat de term «onroerende zaken» in deze bepaling uitgelegd moet worden naar Nederlands burgerlijk recht. Wellicht ten overvloede merk ik op dat uitleg volgens het OESO-Modelverdrag als gevolg zou hebben dat eenzelfde soort bezitting niet altijd op dezelfde behandeling in Nederland kan rekenen, omdat het in verschillende landen anders wordt gekwalificeerd. Daarbij komt dat het extra administratieve lasten met zich mee zou brengen voor bedrijven en de Belastingdienst om de kwalificatie van een bezitting in het andere land te achterhalen.

In aansluiting op de vorige vraag hoe de term «onroerende zaken» in het voorgestelde artikel 13, dertiende lid, moet worden uitgelegd, vragen de leden van de CDA-fractie of een vruchtgebruik op een onroerende zaak ook onder deze term kan vallen.

Aangezien de term «onroerende zaken» in het voorgestelde artikel 13, dertiende lid, moet worden uitgelegd naar Nederlands burgerlijk recht en een vruchtgebruik op een onroerende zaak niet onder de definitie van «onroerend» in artikel 3, eerste lid, van Boek 3 BW valt, kan een vruchtgebruik op een onroerende zaak niet onder de term «onroerende zaken» worden begrepen in de zin van het voorgestelde artikellid.

Van een vastgoeddeelneming is kort gesteld sprake indien de activa van een deelneming op geconsolideerde basis voor 90% of meer bestaan uit vastgoed, waarbij het vastgoed niet via een beleggingsinstelling mag worden gehouden. Naar aanleiding van de desbetreffende vraag van de leden van de CDA-fractie kan worden bevestigd dat hier bedoeld wordt de fiscale beleggingsinstelling in de zin van artikel 28 van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969.

Tot slot vragen de leden van de CDA-fractie of kan worden bevestigd dat de uitzondering die ziet op onroerende zaken die onmiddellijk of middellijk in het bezit zijn van een lichaam dat is aangemerkt als een beleggingsinstelling slechts van toepassing is op middellijke en onmiddellijke belangen welke door de belastingplichtige worden gehouden in een beleggingsinstelling en dat de uitzondering niet mede omvat de situatie dat de belastingplichtige zelf middellijk of onmiddellijk wordt gehouden door een beleggingsinstelling. Dit kan worden bevestigd.

Compartimentering

Op een vraag van de VVD-fractie in de Tweede Kamer inzake de uitwerking van de compartimenteringsleer indien na een sfeerovergang een dividend wordt uitgekeerd, wordt in paragraaf 5.4 van de nota naar aanleiding van het verslag aangegeven dat het voor de hand ligt om uit te gaan van de lifo-gedachte. Als het evenwel aannemelijk is dat de dividenduitkering een uitdeling betreft van winsten behaald in een ander jaar, ligt het voor de hand daarbij aan te sluiten. Naar aanleiding van de desbetreffende vraag van de leden van de CDA-fractie kan worden bevestigd dat

het dividendbesluit – waarin is vastgesteld uit welke jaarwinst een dividend wordt uitgekeerd – een geëigend middel is om dit aannemelijk te maken.

De leden van de VVD-fractie vragen om een reactie op de artikelen van mevrouw Schuver-Bravenboer en de heer Strik. In haar artikel «Werken aan overgangsrecht: zuivere winst» WFR 6684, 7 september 2006, stelt mevrouw Schuver-Bravenboer dat de compartimenteringsjurisprudentie van de Hoge Raad onvoldoende is uitgekristalliseerd om mogelijke discussiepunten op te lossen. Dit zijn volgens haar: het compartimenteren van dividenden in EU-situaties, de vraag of volledig dan wel gesaldeerd moet worden gecompartmenteerd en het toepassen van de compartimenteringsgedachte ten aanzien van liquidatie-uitkeringen. Zij pleit dan ook voor wettelijke overgangsmaatregelen.

Ik onderschrijf deze opvatting niet. In dat verband wijs ik gaarne op het artikel «Wetsvoorstel Werken aan winst: Gaat het werken?», WFR 6686, 21 september 2006, van de heer Strik waarin hij schrijft dat hij de kritiek op het ontbreken van wettelijk overgangsrecht niet goed kan begrijpen. Volgens hem is de bedoeling van de (mede)wetgever duidelijk. Voorts schrijft hij dat het in Nederland – vanwege het primaat van de politiek – zeer uitzonderlijk is dat de Hoge Raad afwijkt van de door de politiek vastgestelde wetsuitleg. Tegen deze achtergrond geeft hij aan dat het voor de hand ligt dat de Hoge Raad de compartimenteringsleer zal toepassen in situaties van wetwijziging en bij uitkering van dividenden. Ook concludeert hij dat de zogenoemde volledige compartimentering, waarvoor zoals blijkt uit de voorbeelden op blz. 16 en 17 van de memorie van toelichting is gekozen, aansluit bij de jurisprudentie van de Hoge Raad. Tot slot geeft hij aan dat het wat hem betreft zeer de vraag is of een fijnmazige wettelijke regeling zoveel duidelijker zal zijn.

Bij de voorgestelde wijziging van de liquidatieverliesregeling is op blz. 66 tot en met 68 van de memorie van toelichting aan de hand van een drietal voorbeelden uitleg gegeven over de toepassing van de compartimenteringsleer op situaties waarin de liquidatieverliesregeling wordt toegepast.

Overig

Artikel 13, veertiende lid, bevat een regeling op grond waarvan de deelnemingsvrijstelling nog maximaal 3 jaar van toepassing blijft nadat een aandelenbelang onder de 5% is gezakt. Een dergelijke regeling is niet beschikbaar voor deelnemingen gehouden door een tussenhoudster (indirecte deelnemingen). Op grond van artikel 13, twaalfde lid, worden belangen van minder dan 5% altijd aangemerkt als een belegging. De leden van de CDA-fractie vragen of kan worden overwogen de regeling voor aflopende deelnemingen ook toe te passen op indirect gehouden aflopende deelnemingen. Deze leden vragen in deze overweging ook het overgangsrecht voor gelijkgestelde deelnemingen te betrekken.

In principe komt ingevolge het nieuwe artikel 13 een belang van minder dan 5% niet voor toepassing van de deelnemingsvrijstelling in aanmerking. De achtergrond hiervan is dat een belang van deze omvang geacht wordt als beleggingsobject te worden aangehouden. Indien een direct gehouden belang onder de 5% zakt, zou dit zonder nadere regeling voor aflopende deelnemingen zoals opgenomen in het veertiende lid, tot gevolg hebben dat de deelnemingsvrijstelling niet langer van toepassing zou zijn. Omdat een direct gehouden belang van minder dan 5% geacht wordt als een belegging te worden gehouden, ligt het voor de hand om voor de toepassing van de bezittingentoets ook indirect gehouden belangen van minder dan 5% als beleggingsobject te behandelen. Het aanhouden van een dergelijk belang door een dochtermaatschappij leidt er echter uiteraard niet direct toe dat de deelnemingsvrijstelling niet van toepassing is. Het aangehouden belang is in dat geval slechts één van de

factoren die meespeelt bij de beoordeling van de vraag of het belang in de direct gehouden dochtermaatschappij voor toepassing van de deelnemingsvrijstelling in aanmerking komt. Ook het karakter van de overige door die dochtermaatschappij middellijk of onmiddellijk gehouden bezittingen en de onderworpenheid van de dochtermaatschappij spelen daarbij een rol. Omdat het karakter van het indirecte gehouden belang dus slechts een indirecte rol speelt bij de beoordeling of de deelnemingsvrijstelling van toepassing is, wordt een regeling voor aflopende indirecte belangen niet nodig geacht.

In het voorgestelde artikel 13, vierde lid, onderdeel b, is ten aanzien van hybride leningen de in het huidige artikel 13, derde lid, onderdeel b, van de Wet Vpb opgenomen eis vervallen dat de rente op de hybride geldlening bij de schuldenaar niet aftrekbaar mag zijn. De leden van de CDA-fractie vragen of hiermee niet de deur wordt opengezet voor internationale belastingbesparende structuren gericht op aftrek van rente in het buitenland en onbelastbaarheid in Nederland. De leden van de CDA-fractie vragen voorts of er voornemens bestaan hier eventueel iets tegen te doen.

In het onderhavige wetsvoorstel is er uitdrukkelijk voor gekozen om bij de beoordeling of sprake is van het verstrekken van eigen of van vreemd vermogen, de kwalificatie volgens Nederlandse normen als uitgangspunt te nemen. Eventuele kwalificatieverschillen worden dan ook niet weggenomen door de buitenlandse kwalificatie te volgen, omdat dan een geldverstrekking die volgens Nederlandse normen een kapitaalverstrekking is (en ook als zodanig wordt behandeld in Nederlandse verhoudingen) als geldlening zou moeten worden behandeld. Nu een eventuele belastingbesparende structuur mede afhangt van de aftrekbaarheid van een vergoeding voor een (vanuit Nederlandse optiek) kapitaalverstrekking in het buitenland, ligt het niet voor de hand dat Nederland hier iets tegen doet.

De leden van de CDA-fractie vragen of ter zake van de nog niet in aanmerking genomen kosten en negatieve voordelen als bedoeld in het huidige artikel 13a alsnog een overgangsregeling wordt getroffen of dat ook zonder overgangsrecht deze kosten en negatieve voordelen in het jaar 2007 in aanmerking kunnen worden genomen.

In de memorie van toelichting bij het onderhavige wetsvoorstel wordt opgemerkt dat het vervallen van het huidige artikel 13a betekent dat kosten die door toepassing van het oude artikel 13a nog niet in aanmerking zijn genomen in 2007 – behoudens eventuele andere aftrekbeperkingen – ineens in aftrek komen. Omdat volgens het huidige artikel 13a, tweede lid, niet in aftrek gekomen kosten en negatieve voordelen worden doorgeschoven naar het volgende jaar is hiervoor geen overgangsrecht nodig. Uiteraard is wel vereist dat de belastingplichtige het desbetreffende aandelenbelang nog bezit in 2007.

De leden van de VVD-fractie vragen of de deelnemingsvrijstelling van toepassing is op een 25%-belang in een dochtervennootschap die de status van vrijgesteld Natuurschoonwet-landgoed heeft in de zin van artikel 5, eerste lid, onderdeel a, van de Wet Vpb.

Het voorgestelde deelnemingsregime geldt onverkort voor belangen in Natuurschoonwet-lichamen. Dit betekent dat moet worden beoordeeld in hoeverre een dergelijk lichaam belegt.

Als de dochtervennootschap, bedoeld in de vraag van de leden van de VVD-fractie, voor 50% of minder vrije beleggingen bezit, zal de deelnemingsvrijstelling van toepassing zijn. Als de desbetreffende vennootschap voor meer dan 50% vrije beleggingen bezit, zal sprake zijn van een beleggingsdochter. Omdat deze dochtervennootschap vanwege de subjectvrijstelling van artikel 5, eerste lid, onderdeel a, van de Wet Vpb

onvoldoende zal zijn onderworpen, zal een 25%-belang in een dergelijk lichaam een laagbelaste beleggingsdeelname zijn.

Dividendbelasting

De leden van de CDA-fractie vragen of bevestigd kan worden dat ten aanzien van deelnemingen kleiner dan 5% waar op grond van de overgangsregeling tot 2010 de deelnemingsvrijstelling nog op van toepassing is, op de desbetreffende dividenden geen dividendbelasting behoeft te worden ingehouden.

Dat kan ik inderdaad bevestigen. Op grond van het voorgestelde artikel 4, eerste lid, aanhef en onderdeel a, van de Wet op de dividendbelasting 1965, mag inhouding van dividendbelasting achterwege blijven als op de voordelen de deelnemingsvrijstelling van toepassing is. Dat geldt ook als op de voordelen de deelnemingsvrijstelling van toepassing is op grond van het voorgestelde artikel VIII d.

De leden van de fracties van het CDA en de PvdA stellen dat elders in de EU gevestigde pensioenfondsen gebruik zouden kunnen maken van een bronvrijstelling terwijl binnenlandse pensioenfondsen de ingehouden dividendbelasting dienen terug te vragen bij de Belastingdienst. Zij vragen zich af of hier niet sprake is van discriminatie van binnenlandse pensioenfondsen en waarom er niet voor gekozen is om ook voor binnenlandse pensioenfondsen een bronvrijstelling te introduceren.

Het huidige artikel 10 van de Wet op de dividendbelasting 1965 voorziet in een recht op teruggaaf van Nederlandse dividendbelasting voor in Nederland gevestigde vrijgestelde lichamen, zoals pensioenfondsen. Dit wetsvoorstel breidt de reikwijdte van de teruggaafregeling uit tot in andere EU-lidstaten gevestigde vrijgestelde lichamen. Op deze wijze ontstaat een exact gelijke behandeling, van een discriminatie van in Nederland gevestigde pensioenfondsen is dan ook geenszins sprake. Bij besluit van 17 december 1999, DB 99/3648, keurde de staatssecretaris van Financiën overigens goed dat in Nederland vrijgestelde lichamen gedurende het lopende jaar reeds een verzoek om teruggaaf kunnen doen. Dit verzoek tot eerdere teruggaaf wordt ingevolge voornoemd besluit tot ten hoogste tweemaal gedurende het lopende jaar verleend. Momenteel zie ik of de frequentie van teruggaveverzoeken kan worden verhoogd.

De vraag over discriminatie is naar ik aanneem het gevolg van een passage in de nota van wijziging bij dit wetsvoorstel¹, waarin is opgemerkt dat Nederland in bilaterale verdragsonderhandelingen ernaar streeft om op basis van wederkerigheid af te zien van bronheffing op dividend indien de uiteindelijk gerechtigde een pensioenfonds is. Kan een persoon woonachtig in een land waarmee Nederland een belastingverdrag heeft gesloten aanspraak maken op een gehele of gedeeltelijke vermindering van Nederlandse dividendbelasting, dan dient deze persoon voor het te gelde maken van deze aanspraak een verzoek daartoe in te dienen bij de Nederlandse belastingdienst. Verminderingsverzoeken worden in beginsel volgens de teruggaafprocedure in behandeling genomen. De vrijstellingsprocedure wordt toegepast indien het verdrag een pensioenfonds expliciet aanwijst als inwoner voor verdragsdoel-einden. In de relatie met de Verenigde Staten, daarentegen, hanteert Nederland op grond van de met bevoegde autoriteiten van de Verenigde Staten gesloten overeenkomsten, gepubliceerd in Stcrt. 20 april 2000, nr. 79, blz. 14, als algemene regel de teruggaafprocedure. Alleen als aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan zal van de vrijstellingsprocedure gebruik kunnen worden gemaakt. Gelet op het voorgaande is de vrijstellingsprocedure slechts in een beperkt aantal verdragsrelaties van toepassing en is er in de meeste gevallen geen verschil in behandeling tussen binnenlands en een buitenlands pensioenfonds.

¹ Kamerstukken II, 2006/07, 30 572, nr. 9, p. 16.

De leden van de CDA-fractie vragen of de inhoudingsvrijstelling in het licht van de uitspraak van het Hof van Justitie van de Europese Vrijhandelsassociatie (hierna: Hof EVA) in de zaak Fokus Bank ASA ook zou moeten worden uitgebreid naar de Europese Economische Ruimte. Ook de Orde werpt deze vraag op in zijn commentaar van 11 september 2006. De territoriale werkingssfeer van inhoudingsvrijstelling beperkt zich tot dividenduitkeringen van een in Nederland gevestigd lichaam aan een ander in Nederland gevestigd lichaam (artikel 4, eerste lid, van de Wet op de dividendbelasting 1965) of aan een lichaam dat is gevestigd in een andere EU lidstaat (artikel 4, tweede lid, van de Wet op de dividendbelasting 1965).

Hoewel het primaire recht op basis van de EER-overeenkomst voor alle 28 aangesloten Staten (de 25 EU lidstaten en Noorwegen, IJsland en Liechtenstein) in grote lijnen overeenkomt met het primaire recht op basis van het EG-verdrag, is de mate van samenwerking op fiscaal gebied in EER-verhoudingen van een wezenlijk andere orde dan in EU-verhoudingen. Ter illustratie wordt gewezen op het secundaire recht van de Europese Unie dat op fiscaal terrein bijvoorbeeld voorziet in de wederzijdse bijstand op het gebied van informatieverstrekking (Richtlijn 77/799/EEG) en bij invordering (Richtlijn 76/308/EEG, bij richtlijn van 15 juni 2001 nr 2001/44/EG uitgebreid naar de directe belastingen). Deze richtlijnen zijn allebei niet van toepassing op het grondgebied van de drie EER-staten. Hierdoor kan in geval Nederland unilateraal de inhoudingsvrijstelling zou openstellen voor deze drie EER-staten geen effectieve controle worden uitgevoerd bij de beoordeling of al dan niet sprake is van misbruik. Hier komt bij dat ook de binnen de EU bestaande gedragscode gericht op de bestrijding van schadelijke belastingconcurrentie niet wordt toegepast ten aanzien van deze drie staten. Bij dit laatste punt geldt ook nog eens dat Liechtenstein door de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) wordt aangemerkt als een zogenoemde «Unco-operative Tax Haven», aangezien Liechtenstein zich niet heeft gecommitteerd aan de OESO standaarden gericht op transparantie en effectieve informatie-uitwisseling.

Naar mijn mening hoeft de inhoudingsvrijstelling met het oog op het ontbreken van de hiervoor bedoelde wederkerigheid en de voorkoming van misbruik dan ook niet unilateraal te worden uitgebreid naar de drie EER-staten. Wel is Nederland zich bewust van de uit de EER-overeenkomst voortvloeiende verplichtingen en is daarom de mening toegedaan dat de inhoudingsvrijstelling ten aanzien van de drie EER-staten zoveel mogelijk moet worden nagestreefd in bilaterale verhoudingen aangezien daarbij wel sprake is van wederkerigheid en misbruik effectiever kan worden bestreden. Op deze wijze tracht Nederland in samenwerking met de drie afzonderlijke EER-staten invulling te geven aan het eerder aangehaalde arrest Fokus Bank ASA. In dit kader wordt volledigheidshalve verwezen naar het bilaterale verdrag tussen Nederland en Noorwegen waarin een inhoudingsvrijstelling is overeengekomen waarbij een minimum deelnemingspercentage van 25 geldt en het bilaterale verdrag tussen Nederland en IJsland waarin een inhoudingsvrijstelling is overeengekomen vanaf een minimum deelnemingspercentage van (in beginsel) 10.

De leden van de CDA-fractie merken op dat voor toepassing van de inhoudingsvrijstelling, bedoeld in het voorgestelde artikel 4, tweede lid, van de Wet op de dividendbelasting 1965, vereist is dat de opbrengstgerechtigde voor ten minste 5% van het nominaal gestorte kapitaal aandeelhouder is in de inhoudingsplichtige. Deze leden vragen of het een omissie is dat belanghebbenden in fondsen voor gemene rekening en open CV's niet van deze inhoudingsvrijstelling kunnen profiteren. Het is juist dat belanghebbenden in fondsen voor gemene rekening en open CV's niet kunnen voldoen aan het vereiste genoemd in artikel 4, tweede lid, onder 2°. Dat is niet beoogd en zal zo spoedig mogelijk

worden hersteld. Tot die tijd keur ik goed dat aan de genoemde voorwaarde ook is voldaan als de opbrengstgerechtigde ten minste 5% bezit van het aantal in omloop zijnde bewijzen van deelgerechtigdheid in een fonds voor gemene rekening (waarbij het aantal andere dan enkelvoudige bewijzen van deelgerechtigdheid wordt herleid tot een daarmee overeenstemmend aantal enkelvoudige bewijzen) of als de opbrengstgerechtigde als commanditair vennoot een aandeel heeft in de vennootschappelijke gemeenschap van een open CV en daardoor voor ten minste 5% deelt in het door die vennootschap behaalde voordeel.

De leden van de VVD-fractie vragen om in te gaan op de aantekening van de redactie van Vakstudie Nieuws (V-N 2006/43.3, blz. 154) waarin de vraag wordt gesteld of het vervallen van de houdsterperiode van artikel 4b van de Wet op de dividendbelasting 1965 aanleiding zal zijn voor een flexibele benadering voor gevallen waarin vóór 1 januari 2007 dividend wordt uitgekeerd, maar de minimum houdsterperiode nog tot na die datum doorloopt.

Op grond van de inwerkingtredingsbepaling (artikel XIII, zevende lid) worden de wijzigingen in de dividendbelasting van toepassing op dividenduitkeringen die op of na 1 januari 2007 plaatsvinden. Op dividenduitkeringen die vóór die datum plaatsvinden zijn de «oude» regels, waaronder de «oude» antimisbruikbepalingen van toepassing. Ik zie geen aanleiding om vooruit te lopen op de voorgestelde maatregel.

De leden van de D66-fractie vragen bij benadering aan te geven welk voordeel de twee grootste pensioenfondsen hebben bij de verlaging van de dividendbelasting die voor de fondsen als eindheffing functioneert. Voorts vragen deze leden of het juist is dat dit voordeel zodanig groot is dat er een aanmerkelijke bijdrage uit gaat voor wat betreft de dekkingsgraad en of er voldoende garantie is dat dit voordeel terecht komt bij de pensioengerechtigden.

Bij pensioenfondsen fungeert de dividendbelasting niet als eindheffing, omdat zij op grond van artikel 10 van de Wet op de dividendbelasting 1965 de volledige dividendbelasting kunnen terugvragen. De voorgestelde maatregel heeft dus geen aanmerkelijke invloed op de dekkingsgraad van deze pensioenfondsen.

Stroomlijning antimisbruikbepalingen

De leden van de CDA-fractie vragen of de toezegging van de staatssecretaris in het besluit van 23 december 2005, nr. CPP2005/2662M in punt 2.1.4 (inzake externe financiering en garantstelling), welke is gedaan voor het af te schaffen artikel 15ad, ook geldt voor het gewijzigde artikel 10a.

De vraag van deze leden kan bevestigend worden beantwoord. In onderdeel 2.1.4 van het genoemde besluit wordt de situatie geschetst waarin een overnameholding met het oog op een overname een banklening aantrekt die zij niet op eigen kracht had kunnen verkrijgen, terwijl een verbonden lichaam of natuurlijk persoon zich garant stelt. Er is dan sprake van een indirecte lening van een verbonden lichaam of natuurlijk persoon, welke echter zelf geen externe financiering heeft aangetrokken. Deze situatie kan zich ook bij het gewijzigde artikel 10a voordoen. Indien voor de groep als geheel de door belanghebbende opgenomen lening als een echte derdenlening kan worden beschouwd, is voldaan aan de tegenbewijsregeling van artikel 10a, derde lid, onderdeel a.

De leden van de CDA-fractie merken op dat in de nota naar aanleiding van het verslag op pagina 80 een voorbeeld wordt gegeven inzake een schuldig gebleven dividend waarbij rente wordt betaald aan een verbonden Antilliaanse vennootschap C NV. Artikel 10a is in dit voorbeeld niet van toepassing op de belastingplichtige omdat deze fungeert als «door-

geefluik». Kan worden aangegeven wanneer sprake is van een vennootschap die fungeert als «doorgeefluik»?

Een vennootschap fungeert als doorgeefluik wanneer sprake is van paralleliteit van een opgenomen respectievelijk een verstrekte lening. Of daarvan sprake is wordt voornamelijk beoordeeld aan de hand van de looptijd, aflossing, rentevergoeding, omvang en het tijdstip van aangaan van de leningen.

De leden van de CDA-fractie vragen of kan worden bevestigd dat in gevallen waarin een concern over voldoende eigen vermogen in het buitenland beschikt en daaruit een geldlening verstrekt aan een Nederlandse vennootschap voor een externe acquisitie die op zichzelf gezien zakelijk is, wordt voldaan aan het tegenbewijs van artikel 10a, derde lid, onderdeel a, mits in verband met deze geldlening geen eigen vermogen is onttrokken aan het Nederlandse deel van het concern.

Het kunnen leveren van het tegenbewijs van artikel 10a, derde lid, onderdeel a, is alleen van belang als niet voldaan kan worden aan het tegenbewijs van onderdeel b. Dat wil zeggen dat het in principe gaat om situaties waarin de vennootschap die de geldlening verstrekt in een taxhaven is gevestigd. De vraag kan zonder meer bevestigend worden beantwoord voor het geval dat die vennootschap het voor de geldlening aangewende eigen vermogen niet met het oog op de acquisitie heeft verkregen.

De leden van de CDA-fractie vragen of voor de vraag of een buitenlandse heffing naar Nederlandse maatstaven redelijk is de effectieve belastingdruk over de gehele winst van de crediteur bepalend is dan wel de belastingdruk over de rente. Indien het laatste het geval is, zien zij graag bevestigd dat subjectgebonden aftrekken, zoals de Belgische fictieve vermogensaftrek, naar evenredigheid aan alle winstobjecten moeten worden toegerekend bij het bepalen van het effectieve belastingtarief over de rente. Ter verduidelijking geven zij het volgende voorbeeld: Een Nederlandse moedermaatschappij stort 500 kapitaal in haar Belgische dochter. De Belgische dochter leent vanuit haar eigen vermogen – groot 1000 – een bedrag van 500 aan haar Nederlandse moeder tegen een rente van 5%. De winst van de Belgische dochter bedraagt 100 (25 rente-inkomen + 75 winst uit operationele activiteiten). De vermogensaftrek bedraagt 37 zijnde 3,7% van 1000. De belastbare winst bedraagt 63 (100 -/- 37). Bij een vennootschapsbelastingtarief van 34% bedraagt de in België te betalen belasting 21,42. De belastbare winst naar Nederlandse grondslag bedraagt 100. Deze leden vragen of het juist is dat voor de toepassing van artikel 10a, derde lid, onderdeel b, aan de onderworpenheidseis wordt voldaan, nu bij de crediteur de effectieve belastingdruk over de rente volgens deze leden 21,42% bedraagt.

Voor de vraag of een buitenlandse heffing naar Nederlandse maatstaven redelijk is, is de effectieve belastingdruk over de rente bepalend. De vermogensaftrek moet daarbij naar evenredigheid worden toegerekend aan alle winstbestanddelen. Die toerekening moet echter niet plaatsvinden naar rato van de hoogte van die winstbestanddelen, maar is afhankelijk van de mate waarin ze met eigen vermogen zijn gefinancierd. Als de lening aan de moeder volledig met eigen vermogen is gefinancierd, hetgeen op basis van de verstrekte gegevens het geval kan zijn, moet de helft van het eigen vermogen van de dochter, en dus de helft van de vermogensaftrek, aan die lening worden toegerekend. De effectieve belastingdruk over de rente bedraagt dan 8,84%, zodat niet aan de onderworpenheidseis is voldaan.

De leden van de CDA-fractie hebben een vraag over het nieuwe artikel 10b dat in de plaats komt van het oude artikel 10, vierde lid. Deze bepaling is bedoeld om mismatches in internationaal verband bij langlopende geldleningen met een onzakelijke rente te voorkomen. In de nota naar aanlei-

ding van het verslag (blz. 84) is aangegeven dat in binnenlandse verhoudingen het hardheidsclausulebeleid voor dergelijke leningen zijn gelding blijft behouden. Met de Orde vragen deze leden zich af wat de inhoud van dit beleid zal zijn, nu de deelnemingsvrijstelling niet van toepassing is. Zij vragen zich af of wordt overwogen om voor deze leningen renteaftrek toe te staan.

Indien in binnenlandse deelnemingsverhoudingen sprake is van economische dubbele heffing, zal met toepassing van de hardheidsclausule daarvoor een oplossing worden gezocht.

De leden van de VVD-fractie beschrijven een situatie waarin een Nederlandse vennootschap een schuld heeft aan een gelieerde Belgische zustermaatschappij waarop een zakelijke rente wordt betaald. Deze Belgische zustermaatschappij wordt in België (o.a. met betrekking tot de ontvangen rente) normaal belast, alleen heeft deze Belgische zustermaatschappij ook een deelneming die, ware de Belgische zustermaatschappij in Nederland gevestigd, zou kwalificeren als een laagbelaste beleggingsdochter, waardoor de feitelijke heffing op het niveau van de Belgische zustermaatschappij bepaald naar Nederlandse maatstaven uitkomt beneden de 10%. Deze leden vragen of het in die situatie de bedoeling is dat de tegenbewijsregeling van artikel 10a, derde lid (slotzin) van de Wet Vpb niet werkt, terwijl de rente naar hun mening in feite in België normaal wordt belast. Voor de tegenbewijsregeling van artikel 10a, derde lid (slotzin) is alleen de effectieve belastingdruk over de rente relevant. De (naar Nederlandse maatstaven herrekende) effectieve belastingdruk over andere winstbestanddelen zoals opbrengsten van de deelneming, speelt hierbij geen rol. Als de rente apart bezien (naar Nederlandse maatstaven) normaal wordt belast, werkt de tegenbewijsregeling.

Grondslagverbredende maatregelen

Afschrijving gebouwen

De leden van de CDA-fractie vragen om een nadere toelichting op de uitwerking van de afschrijvingsmaatregel voor gebouwen bij mede-eigendom. De toelichting die in de nota naar aanleiding van het verslag is gegeven naar aanleiding van een vraag van de Orde, geeft naar hun mening onvoldoende duidelijkheid voor de praktijk. Vooral zou meer helderheid moeten worden gegeven over de omstandigheden waaronder uitsluitend de mate van mede-eigendom bepalend is en wanneer de gerechtigdheid tot de stille reserves mede relevant is, en voorts hoe deze twee maatstaven zich tot elkaar verhouden.

Op grond van het voorgestelde artikel 3.30a van de Wet IB 2001 kan op gebouwen slechts worden afgeschreven tot de bodemwaarde. De bodemwaarde is gerelateerd aan de WOZ-waarde. In geval van mede-eigendom van een gebouw dient de WOZ-waarde van een gebouw te worden verdeeld naar rato van die mede-eigendom (artikel 3.30a, vijfde lid). Een voorbehoud van de stille reserves is altijd van invloed op de mate van mede-eigendom. Hoe artikel 3.30a, vijfde lid, in een individuele situatie uitwerkt, hangt af van de feiten en omstandigheden. In de praktijk is er een dusdanige diversiteit aan firmacontracten, dat niet alle situaties in deze nota kunnen worden uitgewerkt. Om de mate van mede-eigendom vast te stellen dient op basis van het firmacontract te worden bekeken tot welk deel van de waarde van het gebouw, rekening houdend met het voorbehoud van de stille reserves, de belastingplichtige gerechtigd is. Op basis daarvan vindt een verdeling van de WOZ-waarde plaats.

Om de systematiek van artikel 3.30a, vijfde lid, voor de praktijk verder te verduidelijken, zal in aanvulling op het eenvoudige voorbeeld in de artikelsgewijze toelichting een meer complex voorbeeld worden uitgewerkt. In het voorbeeld dat hierna volgt, is sprake van een voorbehoud van de

stille reserves, en een winstverdeling met betrekking tot de waardeestijging van het gebouw die afwijkt van de gerechtigdheid tot de boekwaarde van het gebouw.

Voorbeeld

X heeft bij het aangaan van een samenwerkingsverband met Y eind 2003 een gebouw met een boekwaarde van 70 en een waarde in het economische verkeer van 90. X brengt het gebouw in in het samenwerkingsverband. Bij het aangaan van het samenwerkingsverband maken X en Y de afspraak dat:

- de stille reserves op het moment van inbreng (90–70) door X worden voorbehouden;
- de inbreng plaatsvindt tegen creditering van de boekwaarde;
- de gerechtigdheid tot de op dat moment aanwezige boekwaarde 50%–50% is;
- een waardeestijging van het pand boven 90 zal worden verdeeld 30% voor X en 70% voor Y.

De WOZ-waarde voor 2007 bedraagt 120. Het gebouw is in eigen gebruik.

Uitwerking:

De WOZ-waarde van het gebouw wordt verdeeld naar rato van de mede-eigendom. Dat betekent dat de WOZ-waarde als volgt wordt verdeeld:
X: gerechtigdheid tot de helft van de boekwaarde plus de voorbehouden stille reserves ten tijde van de inbreng plus 30% van de waardeestijging > 90:

$$35 (50\% \text{ van } 70) + 20 (\text{voorbehoud}) + 9 (30\% \text{ van } 30) = 64$$

Y: gerechtigdheid tot de helft van de boekwaarde plus 70% van de waardeestijging > 90:

$$35 (50\% \text{ van } 70) + 21 (70\% \text{ van } 30) = 56$$

De bodemwaarde bedraagt bij een gebouw in eigen gebruik 50% van de WOZ-waarde, dus 32 voor X en 28 voor Y. Eenvoudigheidshalve wordt verondersteld dat de boekwaarde van X en Y nog hetzelfde is als eind 2003. X heeft dan een afschrijvingsruimte van 3 (50% van 70 – 32). Y heeft een afschrijvingsruimte van 7 (50% van 70 – 28).

Uit de thans bekende stukken is niet eenduidig op te maken hoe moet worden omgegaan met de VAMIL-faciliteiten in relatie tot de bodemwaarde (50% van de WOZ-waarde) bij de afschrijving op gebouwen, aldus de leden van de CDA-fractie. Deze leden vragen te bevestigen dat op investeringen voor 1 januari 2007 nog willekeurig kan worden afgeschreven. Ook de leden van de VVD-fractie vragen of de relatie tussen het begrip bodemwaarde en de mogelijkheid van willekeurige afschrijving van een bedrijfsmiddel kan worden verduidelijkt. Deze leden zijn van mening dat de mogelijkheid van willekeurige afschrijving niet wordt beperkt door het begrip bodemwaarde.

Op investeringen die vóór 1 januari 2007 hebben plaatsgevonden en waarop de VAMIL van toepassing was/is, kan ook na 1 januari 2007 nog willekeurig tot de restwaarde – dus tot onder de bodemwaarde – worden afgeschreven. De grondslag hiervoor wordt gevormd door artikel 3.39 van de Wet inkomstenbelasting 2001. Daarin is geregeld dat willekeurige afschrijving op een bedrijfsmiddel plaatsvindt volgens de afschrijvingsregels die gelden op het tijdstip waarop in het bedrijfsmiddel is geïnvesteerd. De vraag van de leden van de CDA-fractie kan dus bevestigend worden beantwoord, de nota naar aanleiding van het verslag Tweede Kamer was op dit punt niet correct. Ook indien het niet de VAMIL maar andere regelingen van willekeurige afschrijving betreft, wordt de mogelijkheid van willekeurige afschrijving niet beperkt door de bodemwaarde. De mogelijkheid van willekeurige afschrijving wordt wel beperkt door de

bodemwaarde voor investeringen vanaf 1 januari 2007. Dit komt doordat de willekeurige afschrijving niet de omvang van de afschrijving beïnvloedt maar alleen invloed heeft op het tijdstip waarop de afschrijving mag worden geëffectueerd. In het kader van de compensatie van de landbouwsector is op dit punt voorzien in één uitzondering. Deze houdt in dat de VAMIL wel tot de restwaarde, dus tot onder de bodemwaarde, mag worden toegepast. Deze uitzondering wordt wettelijk vastgelegd door middel van de voorgestelde wijziging van artikel 3.31 Wet IB 2001. Deze uitzondering moet worden voorgelegd aan de Europese Commissie en zal daarom bij koninklijk besluit in werking treden.

De leden van de VVD-fractie vragen aandacht voor het antwoord in de nota naar aanleiding van het verslag op vraag 8.5 van de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs (blz. 105) waaruit volgens deze leden blijkt dat kosten die voorheen moesten worden geactiveerd voortaan als onderhoudskosten moeten worden aangemerkt. De leden van de VVD-fractie merken op dat het voorgestelde artikel 3.30a van de Wet inkomstenbelasting 2001 daar geen betrekking op heeft. Kennelijk is het antwoord op de bedoelde vraag van de Orde niet helder genoeg geweest. Daarom zal hierna een nadere verduidelijking worden gegeven. De jurisprudentie inzake de vraag of kosten ter vervanging van onderdelen van een gebouw al dan niet moeten worden geactiveerd, blijft van kracht. Er is slechts één wijziging op dit punt voorgesteld: Op grond van artikel 3.30a, tweede lid, van de Wet inkomstenbelasting 2001 worden de samenstellende onderdelen van een gebouw voor de afschrijving als één geheel aangemerkt. Hieruit volgt dat als er activering van kosten ter vervanging van onderdelen van een gebouw moet plaatsvinden, de activeringskosten tot de boekwaarde van het gebouw moeten worden gerekend. Er kan dan dus geen activering meer plaatsvinden van afzonderlijke onderdelen van een gebouw.

Voor de vraag of kosten al dan niet geactiveerd moeten worden, is van belang of met deze kosten reeds bij de afschrijving rekening is gehouden. Uit de jurisprudentie volgt dat kosten ter vervanging van onderdelen van een gebouw, samenhangend met slijtage waarmee eerder via afschrijvingen rekening is gehouden, als verbeteringskosten moeten worden geactiveerd. Als er bij de afschrijving geen rekening is gehouden met de tussentijdse slijtage van onderdelen, maar een kostenegaliseringsreserve (of voorziening) in verband met die slijtage is gevormd, dienen de kosten ten laste van de egaliseringsreserve te worden gebracht. Als met die slijtage geen rekening is gehouden bij de afschrijving en daarvoor ook geen kostenegaliseringsreserve of voorziening is gevormd, dan kunnen de kosten op het moment dat zij worden gemaakt, ten laste van de winst worden gebracht.

In het door de leden van de VVD-fractie genoemde artikel van mr. drs. S.A.W.J. Strik, Wetsvoorstel Werken aan winst: gaat het werken, WFR 2006/1049, wordt ook ingegaan op het bovenstaande punt. In dat artikel wordt het standpunt ingenomen dat op grond van het voorgestelde artikel 3.30a, tweede lid, geen mengpercentage meer kan worden toegepast, waardoor bij de afschrijving geen rekening meer kan worden gehouden met kosten ter vervanging van onderdelen van een gebouw. Deze kosten zouden daarom uitsluitend nog als onderhoudskosten in aanmerking kunnen worden genomen.

In de nota naar aanleiding van het verslag (blz. 55) is aangegeven dat het mogelijk blijft om via de afschrijving rekening te houden met de levensduur van de verschillende bestanddelen van een gebouw. Dit blijkt ook uit het voorbeeld dat daar is opgenomen waarin bij de afschrijving rekening wordt gehouden met de snellere slijtage van de scheidingswanden, plafonds, sanitair en verwarming dan van het casco. Ook volgt dit uit het cijfervoorbeeld dat tijdens het wetgevingsoverleg is uitgereikt en in de volgende alinea is opgenomen. Daarin wordt rekening gehouden met de

kortere levensduur van de verbouwing ten opzichte van de rest van het gebouw. In beide voorbeelden is de facto sprake van een «mengpercentage». Indien, zoals in deze voorbeelden, bij de afschrijving rekening wordt gehouden met de (snellere) slijtage van onderdelen van het gebouw, is het niet meer mogelijk om de kosten van de vervanging van die onderdelen als onderhoudskosten in aftrek te brengen.

De leden van de VVD-fractie vragen of ik er voortaan voor kan zorgen dat tijdens de Tweede Kamer behandeling uitgereikte stukken voortaan zullen worden opgenomen als bijlage van de Kamerstukken. Dit naar aanleiding van het cijfervoorbeeld dat tijdens het wetgevingsoverleg is uitgereikt. Het tijdens het wetgevingsoverleg overhandigde cijfervoorbeeld inzake de afschrijving op gebouwen is hieronder opgenomen, zodat het alsnog deel gaat uitmaken van de Kamerstukken.

Voorbeeld gevolgen afschrijvingsmaatregel gebouwen bij verbouwing:

Een ondernemer heeft in het verleden voor eigen gebruik een gebouw, met inbegrip van de ondergrond, gekocht. De boekwaarde op 1/1/2007 is € 400 000, de restwaarde € 80 000.

In 2007 wordt het gebouw verbeterd d.m.v. een verbouwing. Het sanitair, de entree en de gevel worden vervangen voor € 100 000. De WOZ-waarde van het gebouw voor 2007 bedraagt € 700 000.

De resterende levensduur van het gebouw exclusief de renovatie is 40 jaar. De levensduur van het sanitair, de entree en de gevel is, stel, 20 jaar.

Uitwerking:

De afschrijving is gelijk aan € 13 000. Dit bedrag bestaat uit de volgende elementen:

- 1/40 van de afschrijvingsbasis van het gebouw zonder verbouwing van € 320 000 (€ 400 000 -/- € 80 000) = € 8 000.
- 1/20 van de verbouwkosten van € 100 000 = € 5 000.

Deze afschrijving wordt niet geraakt door de afschrijvingsmaatregel. De boekwaarde bedraagt eind 2007 nl. € 400 000 + € 100 000 -/- € 13 000 = € 487 000. De bodemwaarde is lager, nl. 50% van de WOZ-waarde van € 700 000, dus € 350 000.

Conclusie: Er wordt rekening gehouden met de kortere levensduur van de verbouwing.

De leden van de VVD-fractie wijzen er op dat door het beperken van de afschrijving op vastgoed de voor uitdeling beschikbare winst van fiscale beleggingsinstellingen die in vastgoed beleggen, hoger zal worden. Hierdoor wordt het bedrag dat kan worden aangewend voor de aflossing van leningen lager. Dit zou spanning kunnen veroorzaken met de financieringslimiet, op grond waarvan beleggingsinstellingen maximaal 60% van de boekwaarde van het vastgoed mogen financieren met vreemd vermogen. In het nader rapport inzake het voorstel van wet tot wijziging van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 teneinde beleggingsinstellingen de mogelijkheid te bieden om vastgoed te ontwikkelen ten behoeve van de eigen portefeuille (Kamerstukken II 2005/06, 30 689, nr. 5) is toegezegd dat in reële gevallen, onder nader te stellen voorwaarden, de status van fiscale beleggingsinstelling zal worden gehandhaafd. Deze leden vragen of aan deze toezegging gevolg zal worden gegeven door de niet-aftrek-bare afschrijvingslast bij het bepalen van de doorstootverplichting buiten beschouwing te laten.

De leden van de VVD-fractie constateren terecht dat door de afschrijvingsbeperking binnen de fiscale beleggingsinstelling minder gelden overblijven die kunnen worden gebruikt voor de aflossing van leningen waarmee het vastgoed wordt gefinancierd. Anderzijds heeft de voorge-stelde afschrijvingsbeperking echter als effect dat de fiscale beleggingsin-

stelling juist meer vreemd vermogen mag aanhouden, doordat de financieringslimiet is gekoppeld aan de boekwaarde van de onroerende zaken. Daardoor is er minder noodzaak om geld vrij te maken voor aflossingen. Deze tegengestelde effecten zouden elkaar in de praktijk gedeels kunnen opheffen. Overigens zal het meestal zo zijn dat leningen worden afgelost met middelen die beschikbaar komen bij de verkoop van het vastgoed. Die verkoopopbrengst valt niet onder de uitdelingsverplichting.

Omdat op voorhand echter niet uit te sluiten valt dat zich reële gevallen kunnen voordoen waarbij een beleggingsinstelling wordt gedwongen om een lening af te lossen terwijl de daarvoor benodigde middelen (nog) niet beschikbaar zijn, heb ik in het genoemde nader rapport toegezegd dat ik in dergelijke gevallen bereid ben met toepassing van het derde lid van artikel 28 van de Wet Vpb, onder nader te stellen voorwaarden, de status van fiscale beleggingsinstelling te handhaven. In dat nader rapport is tevens aangegeven dat bij een eerstvolgende wijziging van het Besluit beleggingsinstellingen zal worden nagegaan of dienaangaande regels kunnen worden opgesteld. Gelet op de complexiteit van de problematiek acht ik het niet verstandig om daarop vooruit te lopen. Het toestaan dat de uitdelingverplichting mag worden verminderd met een afschrijvingslast, ligt evenwel niet voor de hand. Daarmee zou de voorgestelde maatregel feitelijk niet gaan gelden voor beleggingsinstellingen. Op die wijze zou een belastingplichtige die rechtstreeks belegt in vastgoed nadeliger worden behandeld dan een belastingplichtige die belegt via een beleggingsinstelling.

De leden van de D66-fractie vragen of het onderscheid tussen gebouwen in eigen gebruik en gebouwen ter belegging duidelijk genoeg is bij gebouwen met een gemengd gebruik, en of niet snel sprake is van ongelijke behandeling. Voorts vragen zij of kan worden ingegaan op situaties van meervoudig gebruik door diverse eigenaren.

Voor gebouwen ter belegging geldt dat deze kunnen worden afgeschreven tot 100% van de WOZ-waarde. Bij gebouwen in eigen gebruik is afschrijving tot 50% van de WOZ-waarde mogelijk.

Van een gebouw ter belegging is sprake als het bestemd is om direct of indirect hoofdzakelijk (dus 70% of meer van het gebouw) ter beschikking te worden gesteld aan derden. Bij een gebouw met een gemengd gebruik, waarvan een deel aan derden ter beschikking wordt gesteld en een deel in eigen gebruik is, dient dus te worden getoetst aan deze 70%. Het criterium van bestemd zijn om hoofdzakelijk ter beschikking te worden gesteld aan derden is niet nieuw. Eenzelfde criterium geldt voor artikel 15e, vierde lid, onderdeel a, en artikel 20a, achtste lid, onderdeel a, van de Wet Vpb 1969, en komt voor in artikel 3.45, tweede lid, van de Wet IB 2001 (kleinschaligheidsinvesteringsaftrek). Er zijn op dit punt in de praktijk geen problemen te verwachten.

Gebouwen ter belegging verschillen van gebouwen in eigen gebruik.

Gebouwen die aan derden worden verhuurd, worden primair geselecteerd op de lopende huuropbrengsten en latere waardevermeerdering. Bij vastgoedfondsen is het commercieel ook gangbaar om gebouwen op de werkelijke waarde te waarderen. Gebouwen in eigen gebruik (waartoe ook gebouwen worden gerekend die binnen verbonden verhoudingen worden verhuurd) zullen vooral worden gekocht met het oog op de toegevoegde waarde voor de ondernemingsactiviteiten. De aankoop ervan zal veelal, zeker in de eerste periode, een grote last voor het bedrijf vormen en belangrijke gevolgen hebben voor de liquiditeitspositie. De waardevermeerdering van een gebouw in eigen gebruik zal gewoonlijk niet worden gerealiseerd zolang het gebouw in de onderneming wordt gebruikt. Deze verschillen rechtvaardigen de verschillen in de afschrijving bij gebouwen ter belegging respectievelijk in eigen gebruik.

Ten slotte de situatie dat één gebouw diverse eigenaren heeft. In deze

situatie dient per eigenaar met betrekking tot zijn aandeel te worden vastgesteld of sprake is van een gebouw ter belegging of een gebouw in eigen gebruik. De WOZ-waarde wordt daarbij over de eigenaren verdeeld met toepassing van artikel 3.30a, vijfde lid, van de Wet IB 2001.

Minimum afschrijvingstermijnen voor goodwill en overige bedrijfsmiddelen

De leden van de GroenLinks-fractie vragen of door het voorgestelde regime ten aanzien van de afschrijvingstermijnen het verschil tussen de fiscale jaarstukken en de jaarstukken gebaseerd op economisch gebruik en het maatschappelijke verkeer verder wordt vergroot en of dat wordt gezien als een wenselijke ontwikkeling.

De bedrijfseconomische winstbepaling vormt de grondslag voor zowel de commerciële als de fiscale jaarrekening. Verschillen tussen de fiscale en de commerciële jaarrekening ontstaan ondermeer doordat goedkoopmansgebruik er toe leidt dat in een aantal gevallen fiscaal voorzichtiger kan worden gewaardeerd dan commercieel. Door de voorgestelde minimale afschrijvingstermijnen zullen de fiscale afschrijvingen meer aansluiten bij het feitelijke gebruik van de activa. Dit zal het verschil tussen de commerciële jaarrekening en de jaarrekening op fiscale grondslag naar verwachting verkleinen. Anderzijds moet bedacht worden dat de regels voor de verslaggeving in de commerciële jaarrekening vaak keuzemogelijkheden bieden voor de wijze van waardering en afschrijving. Daardoor zal niet in alle gevallen een betere aansluiting worden bereikt.

Voorts vragen deze leden waar de grens ligt ten aanzien van het toegestane verschil tussen hetgeen in titel 9 boek 2 BW wordt genormeerd en hetgeen in de fiscale normering voor wordt geschreven.

In grote lijnen geldt dat afhankelijk van rechtsvorm en omvang van de onderneming de commerciële jaarstukken kunnen worden opgesteld zonder specifieke regelgeving (IB-ondernemers), op basis van titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk wetboek (kleine en middelgrote ondernemingen met rechtspersoonlijkheid) of op grond van de IFRS (EU beursgenoteerde ondernemingen). Deze verscheidenheid alleen al maakt het uiterst moeilijk om algemene uitspraken te doen over de vraag welke verschillen acceptabel zijn.

De leden van de CDA-fractie vragen te reageren op het voorbeeld dat S.A.W.J. Strik in het Weekblad fiscaal recht van 21 september 2006, nr. 6686, bladzijde 1059, geeft inzake de afschrijvingsbeperking in het geval een degressief afschrijvingssysteem wordt toegepast. Ondernemers moeten een afschrijvingssysteem hanteren dat past binnen goed koopmansgebruik. Soms zijn meerdere systemen in overeenstemming met goed koopmansgebruik. Ondernemers kunnen dan kiezen welk systeem zij hanteren, bijvoorbeeld lineaire afschrijving of degressieve afschrijving. De voorgestelde maatregel maximeert de jaarlijkse afschrijving op 20% (goodwill: 10%) van de aanschaffings- of voortbrengingskosten. Dientengevolge kunnen ondernemers, als goed koopmansgebruik dat toestaat, nog steeds voor een degressieve afschrijving kiezen. Daarbij zullen zij er rekening mee moeten houden dat de grens van 10%, respectievelijk 20%, niet wordt overschreden. Door de lagere afschrijving resteert een hogere boekwaarde, waarop in latere jaren nog kan worden afgeschreven. Het is derhalve niet juist dat een deel van het afschrijvingspotentieel niet zou kunnen worden benut.

De leden van de CDA-fractie vragen een reactie op het overgangsregime dat geldt voor de afschrijvingstermijnen voor goodwill en andere bedrijfsmiddelen, omdat de belastingplichtige zonder overgangsregime beter af zou zijn dan met. Tevens verzoeken zij aan te geven in hoeverre

het acceptabel is dat de regeling materieel terugwerkende kracht heeft, omdat de verlaging van het afschrijvingspercentage afhankelijk is van de mate waarin voor 2007 meer dan 10% per jaar is afgeschreven, gelet op het feit dat de in het verleden gevolgde afschrijving niet in strijd was met enige regel of rechterlijke uitspraak.

Het doel van de maatregel is de afschrijving van goodwill en andere bedrijfsmiddelen meer in overeenstemming met de werkelijke gebruiksduur van die bedrijfsmiddelen in de onderneming te brengen, door een minimale afschrijvingstermijn in te bouwen. Voor goodwill minimaal 10 jaar en voor overige bedrijfsmiddelen 5 jaar. Voor zover belastingplichtigen op 1 januari 2007 bedrijfsmiddelen op de balans hebben staan, wordt de afschrijving op dat bedrijfsmiddel die voor 1 januari 2007 heeft plaatsgevonden geëerbiedigd. Dat geldt zowel voor het bedrag dat reeds is afgeschreven als voor de termijn waarover is afgeschreven. Aan de maatregel wordt derhalve geen terugwerkende kracht gegeven. Alleen voor het resterende gedeelte van het bedrijfsmiddel waarover nog niet is afgeschreven gaat de nieuwe termijn gelden, waarbij rekening wordt gehouden met het aantal jaren waarin al is afgeschreven. Daarmee zijn belastingplichtigen die op 1 januari 2007 bedrijfsmiddelen op de balans hebben staan waarover reeds is afgeschreven nooit slechter af dan belastingplichtigen die een bedrijfsmiddel na 1 januari 2007 aanschaffen.

De leden van de CDA-fractie vragen aan te geven welk deel van de geraamde opbrengst van de aanpassing van de afschrijvingstermijn van goodwill voortvloeit uit de overgangsmaatregel en welk deel uit de verlenging van de afschrijvingstermijn als zodanig. Voorts vragen zij wat de opbrengst zou zijn van een overgangsmaatregel die voor bestaande, nog niet afgeschreven goodwill het percentage maximeert tot 10%.

Voor goodwill die vóór 2007 is aangeschaft, is als overgangsmaatregel gekozen voor een minimale afschrijvingstermijn van 10 jaar. De resterende afschrijving op goodwill wordt daarbij gelijkmatig uitgesmeerd over de resterende jaren. Is bijvoorbeeld goodwill aangeschaft in 2006 en in datzelfde jaar reeds 20% afgeschreven, dan wordt de resterende 80% gelijkmatig afgeschreven in de 9 daaropvolgende jaren. Dat impliceert dat de overgangsmaatregel nog tot en met 2015 een budgettaire effect heeft. Bij de doorrekening van de budgettaire effecten van het wetsvoorstel zijn de effecten in het jaar 2014 als structureel aangemerkt. Het budgettaire effect van de aanpassing van de afschrijvingstermijn van goodwill bedraagt in dat jaar € 120 mln. Daarvan is € 95 mln het gevolg van de aanpassing van de afschrijvingstermijn als zodanig en is de resterende € 25 mln het gevolg van de overgangsmaatregel.

Zou in de plaats van de voorgestelde overgangsmaatregel het afschrijvingspercentage voor de jaren vanaf 2007 worden gemaximeerd tot 10%, dan heeft dit geen gevolgen voor de totale opbrengst van de maatregel, maar wel voor de effecten per jaar. Bij de voorgestelde overgangsmaatregel wordt in de eerste vier jaren na invoering van de maatregel € 400 mln meer opbrengst verwacht dan bij een overgangsmaatregel met een maximaal afschrijvingspercentage van 10%.

De leden van de GroenLinks-fractie vragen of ik heb overwogen om ten aanzien van afschrijvingstermijnen van roerende en onroerende zaken alsmede goodwill, een bijzondere regeling te treffen voor goederen of productieprocessen die voldoen aan normen van duurzaamheid. Ook vragen deze leden of erkend wordt dat met de gekozen afschrijvingsmechanismen duurzame – in de zin van milieuontlastende – productiemiddelen minder aantrekkelijk zijn geworden en feitelijk de lasten van milieuverontreiniging en uitputting van (energie)bronnen worden verhoogd. De hoogte van de jaarlijkse afschrijving op een bedrijfsmiddel wordt in principe bepaald door de aanschaffingskosten of voortbrengingskosten van dat bedrijfsmiddel minus de restwaarde (de waarde die het bedrijfs-

middel oplevert bij het niet meer gebruiken in het bedrijf) te verdelen over de verwachte gebruiksduur. Met de maatregelen in het wetsvoorstel wordt beoogd de fiscale afschrijving meer in overeenstemming te brengen met de werkelijke gebruiksduur en de werkelijke waardevermindering. Duurzame bedrijfsmiddelen zullen naar verwachting niet meer last hebben van deze maatregelen dan reguliere bedrijfsmiddelen. De relatieve positie van duurzame bedrijfsmiddelen zal dan ook als gevolg van de maatregelen niet achteruit gaan. Bovendien wordt voorgesteld om de VAMIL (willekeurige afschrijving milieu-investeringen) wel tot de restwaarde, dus tot onder de bodemwaarde van gebouwen, te mogen toepassen. Ook wordt in het kader van de compensatie van de landbouwsector voorgesteld de milieu-investeringsaftrek te verbreden en te verhogen. Gelet op het voorgaande zie ik niet in dat met de gekozen afschrijvingsmaatregelen duurzame productiemiddelen minder aantrekkelijk zijn geworden.

De leden van de D66-fractie stellen dat door de aanpassing van de afschrijvingstermijn op goodwill het risico bestaat dat ondernemers in liquiditeitsproblemen raken, omdat de financiering vaak gelijk loopt met de afschrijving. Deze leden dringen er op aan om in dergelijke gevallen een uitzondering te maken, waardoor de oude afschrijvingstermijn mag worden gehanteerd.

De voorgestelde maatregel heeft alleen betrekking op bestaande goodwill voor zover die op 1 januari 2007 nog niet geheel is afgeschreven en de gehanteerde afschrijvingstermijn minder dan 10 jaar is. Zo zal bijvoorbeeld voor goodwill waarop op 1 januari 2007 in vier jaar 4/5 deel is afgeschreven alleen ten aanzien van het nog niet afgeschreven (1/5) deel de langere afschrijvingstermijn toegepast moeten worden. Door de langere fiscale afschrijvingsduur ontstaat ten opzichte van de huidige situatie inderdaad een liquiditeitsnadeel. Daar staat echter een liquiditeitsvoordeel tegenover doordat over de winsten minder vennootschapsbelasting hoeft te worden betaald.

De leden van de D66-fractie vragen zich af of de nieuwe regels voor afschrijvingstermijnen op goodwill niet in hun algemeenheid zullen leiden tot een beperktere mogelijkheid van het doen van overnames bij ondernemingen waar sprake is van veel goodwill, omdat banken niet gauw een financieringstermijn van langer dan vijf jaar zouden willen aanbieden. Deze leden vragen de mogelijkheid te bieden om gemotiveerd af te wijken van de afschrijvingstermijn van ten minste tien jaar.

De financieringstermijn die banken hanteren, zullen in het algemeen een andere achtergrond hebben dan de termijnen die worden gehanteerd voor de fiscale en bedrijfseconomische afschrijvingen. Daarom ligt het niet voor de hand die termijnen op elkaar af te stemmen. Een ander argument voor de voorgestelde maatregel is dat in andere EU-lidstaten de afschrijving over goodwill niet, of over een langere termijn plaatsvindt. Aangenomen mag worden dat ook in die lidstaten overnames met goodwill plaatsvinden.

Aanpassing termijnen verliesrekening

De leden van de CDA-fractie vragen of de veronderstelling dat de voorgestelde maatregelen inzake de verliesverrekening het bedrijfsleven voldoende mogelijkheden biedt om verliezen te verrekenen, in de toekomst op haar realiteitsgehalte zal worden getoetst.

Er zijn goede redenen om een deel van de tariefverlaging te financieren door middel van een beperking van de verliescompensatie (opbrengst € 745 mln). Nederland wordt daarmee immers aantrekkelijker voor winstgenererende bedrijven die positief bijdragen aan de economie. Bovendien lopen wij met een voorgestelde onvoorwaardelijke carry back van één jaar

en een onvoorwaardelijke carry forward van negen jaar, internationaal niet uit de pas. Tegen die achtergrond is er weinig aanleiding, zo kan ik deze leden antwoorden, om te gaan toetsen of het bedrijfsleven nog voldoende mogelijkheden heeft om fiscale verliezen te blijven verrekenen. Uiteraard zullen de internationale ontwikkelingen op dit punt worden gevolgd.

De leden van de CDA-fractie betreuren het dat bij de beperking van voorwaartse verrekening niet is gekozen voor het stelsel dat in Duitsland is ingevoerd.

In Duitsland is de carry forward onbeperkt qua tijdsverloop, maar per belastingjaar beperkt in omvang. Per jaar is de carry forward beperkt tot € 1 miljoen, het restant kan slechts afgezet worden tegen 60% van de winst boven € 1 miljoen. Een dergelijke vormgeving leidt alleen tot een vertraging in de verliesverrekening en zou de schatkist dus alleen een rentevoordeel opleveren. Effecten van maatregelen op de renteopbrengsten (positief of negatief) zijn tweede orde effecten. Deze worden in de ramingen buiten beschouwing gelaten. De voorgestelde verkorting van de termijn van de voorwaartse verrekening betekent echter een daadwerkelijke beperking van de mogelijkheden tot verliesverrekening en leidt daarmee tot een structurele opbrengst.

Waardering onderhanden werk

De leden van de fracties van het CDA en D66 vragen nader in te gaan op de in een brief van Bouwend Nederland van 13 oktober neergelegde bezwaren ten aanzien van het voorgestelde artikel 3.29b Wet IB 2001. In deze brief wordt aangevoerd dat er bij een aantal bouwbedrijven grote liquiditeitsproblemen kunnen ontstaan vanwege het ontbreken van een overgangsmaatregel. Deze leden vernemen graag de mening over de suggestie van Bouwend Nederland, de Orde en de NVB Vereniging voor ontwikkelaars & bouwondernemers om een overgangsregeling op te nemen op grond waarvan de extra belastinguitgave als gevolg van de maatregel over een periode van (bijvoorbeeld) vijf jaren kan worden voldaan.

Fiscaal is het op grond van de huidige jurisprudentie mogelijk de winst uit te stellen tot voltooiing van het werk, ook ingeval van zeer langlopende projecten en ook terwijl commercieel de winst wel is gerealiseerd. Vooral in geval van langlopende projecten is het commercieel gebruikelijk om al tijdens de loop van het project winst te realiseren en incasseren door middel van tussentijdse facturering. Doordat de fiscale winst onder het huidige stelsel in de meeste gevallen uiterlijk bij voltooiing van een werk wordt afgerekend, bestaat er gedurende de gehele looptijd van het project een liquiditeitsvoordeel voor de onderneming. Dat liquiditeitsvoordeel leidt voor die bedrijven tevens tot een rentevoordeel dat groter is naarmate het project omvangrijker is en langer loopt. Over het algemeen hebben dus aannemers met grote langlopende projecten meer fiscaal voordeel bij de fiscaal gunstige waardering van onderhanden werk gehad dan aannemers met minder grote kortlopende projecten. De voorgestelde maatregel leidt ertoe dat niet alleen bij projecten die starten na 1 januari 2007, maar ook bij lopende projecten vanaf 2007 jaarlijks over de fiscale winst moet worden afgerekend. In het laatstgenoemde geval betekent dit dat de periode waarover van het liquiditeitsvoordeel kan worden geprofiiteerd, wordt verkort. Bij het bepalen van het budgettaire effect van de voorgestelde maatregel is daar rekening mee gehouden. Ook het rentevoordeel op deze projecten wordt verkleind. Daar staat een voordeel tegenover doordat bij de calculatie van die lopende projecten rekening gehouden zal zijn met een hoog Vpb tarief, terwijl nu afgerekend kan worden tegen het gunstige tarief van 25,5%.

De leden van de CDA-fractie vragen tevens de mening over het voorstel van Bouwend Nederland, in navolging van VNO-NCW, om aan artikel 3.29b Wet IB 2001 de zinsnede toe te voegen: de waarde wordt maximaal gesteld op het bedrag volgens de jaarrekening opgemaakt volgens de bepalingen van titel 9, boek 2, van het Burgerlijk Wetboek. In grote lijnen geldt dat afhankelijk van rechtsvorm en omvang van de onderneming de commerciële jaarstukken kunnen worden opgesteld zonder specifieke regelgeving (IB-ondernemers), op basis van titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek (kleine en middelgrote ondernemingen met rechtspersoonlijkheid) of op grond van de IFRS (EU-beursgenoteerde ondernemingen). Alleen al om die reden ligt het niet voor de hand om de regels voor de waardering van onderhanden werk specifiek aan te laten sluiten bij het Burgerlijk Wetboek .

De leden van de fractie van D66 merken op dat het ter voorkoming van juridische geschillen zinvol lijkt (meer) eenduidigheid te verschaffen hoe de overeengekomen vergoeding voor het aangenomen werk over de boekjaren zou moeten worden verdeeld. Daarbij ontvangen deze leden ook gaarne een reactie op hetgeen door prof. Dr. J.J.M Janssen in het weekblad voor Fiscaal Recht van 7 juli 2006 over het voorstel is opgemerkt.

Met de regeling wordt beoogd dat voortschrijdend winst op onderhanden werk genomen wordt. Dat betekent dat de fiscale waardering van onderhanden werk bestaat uit het toerekenen van alle kosten die betrekking hebben op dat werk en het deel van de winst dat daarbij hoort. In beginsel zal dus op een werk dat op balansdatum voor de helft is gerealiseerd, ook de helft van de verwachte winst op dat werk moeten worden genomen. Overigens kan nog worden opgemerkt dat een belangrijk verschil met de huidige fiscale waardering van onderhanden werk is, dat onder het voorgestelde regime de eliminatie van het constante deel van de algemene kosten achterwege kan blijven.

De leden van de fractie van D66 vragen hoe de opbrengst van € 30 miljoen bij het voorstel voor eerdere winstneming op onderhanden werk is berekend. Zij verwijzen in dat verband naar de brief van de NVB van 19 oktober 2006. In die brief wordt aangevoerd dat de extra opbrengst binnen 3 tot 5 jaar naar nihil zal tenderen, omdat het voorstel slechts een verschuiving van de jaarwinst met zich meebrengt, en geen verandering van de totaalwinst.

Bij de raming is uitgegaan van een gemiddeld bedrag aan niet-gerealiseerde winst van € 5 miljard, waarover als gevolg van de maatregel een jaar eerder belasting zal worden geheven. Bij een jaarlijks gelijkblijvend bedrag aan niet-gerealiseerde winst zou de maatregel alleen – in de eerste jaren na invoering – tot een incidentele opbrengst leiden. Er resulteert echter ook een structurele opbrengst, doordat het bedrag aan niet-gerealiseerde winst als gevolg van prijsstijging jaarlijks met naar schatting 2% toeneemt. Daardoor valt ieder jaar een hoger bedrag aan (voorheen) niet-gerealiseerde winst onder de belastingheffing. De prijsstijging met 2% zorgt ervoor dat in eerste instantie € 100 miljoen een jaar eerder wordt belast. Bij een belastingtarief van 30% komt de raming van de structurele opbrengst daarmee op € 30 miljoen. Wel is het zo dat de opbrengst van de maatregel in de eerste jaren na invoering aanzienlijk groter zal zijn dan de geraamde structurele opbrengst.

Aanpassing aftrek enkele kosten

De leden van de CDA-fractie vragen of het voorgestelde artikel 10, eerste lid, onderdeel j, van de Wet Vpb, alleen geldt voor nieuw uitgegeven warrantleningen of ook voor reeds uitgegeven warrantleningen. De voorgestelde maatregel geldt ook voor reeds uitgegeven warrant-

leningen. Met ingang van 1 januari 2007 kan de waarde van de warrant derhalve niet meer ten laste van de winst worden gebracht.

Tijdens de behandeling in de Tweede Kamer is toegezegd dat de overgangsregeling van artikel VIIIa ook geldt voor aandelenplannen. De leden van de VVD-fractie zijn van mening dat deze toezegging alleen werkt als die in de wet staat en vragen of ik bereid ben op dat punt spoedig een wetswijziging in te dienen.

Artikel VIIIa bepaalt dat het thans bestaande artikel 9, eerste lid, onderdeel h, en derde lid, van de Wet Vpb, tot en met 31 december 2009 van toepassing blijft met betrekking tot vóór 24 mei 2006 toegekende rechten om aandelen of winstbewijzen te verwerven. Voorwaardelijk verstrekte aandelen kunnen voor de toepassing van dit artikel ook worden beschouwd als rechten om aandelen te verwerven. Zolang de aandelen nog niet daadwerkelijk aan werknemers zijn verstrekt, bestaat voor die werknemers immers slechts een voorwaardelijk recht om die aandelen te verwerven. Een verduidelijking van de wettekst is derhalve niet noodzakelijk.

Budgettaire aspecten en verdelingseffecten

De leden van de PvdA-fractie vragen hoe de procentuele voordelen in de tabel op pagina 30 van de memorie van toelichting moeten worden gelezen. Daarnaast vragen zij hoe de afzonderlijke effecten van de verschillende maatregelen over MKB en grootbedrijf zijn verdeeld. De effecten die in de tabel op pagina 30 van de memorie van toelichting zijn gepresenteerd, betreffen de procentuele effecten op de netto winst, oftewel de winst na afdracht van belastingen. In het geval van het MKB betekent dit dat het gemiddelde MKB-bedrijf bij eenzelfde bruto winst als voor invoering van de voorgestelde maatregelen gemiddeld 2,2% meer netto winst behaalt in de vorm van minder af te dragen belasting. De hierna opgenomen tabel laat zien hoe het netto effect van het pakket maatregelen voor MKB en grootbedrijf is verdeeld over lastenverzwaring enerzijds en lastenverlichting anderzijds. De tabel laat eveneens zien in welke mate de belangrijkste financieringsmaatregelen (beperking afschrijving op onroerend goed, beperking verliesverrekening) de resultaten van MKB en grootbedrijf beïnvloeden.

Tabel 1: Verdelingseffecten Vpb-pakket 2006 en wetsvoorstel werken aan winst, in % van de netto winst na belasting (+ = lastenverlichting)

	Totale effecten	Lastenverzwaring	Afschrijvingsbeperking og	Beperking verliesverr.	Overig	Lastenverlichting
<i>Naar grootte:</i>						
Midden- en kleinbedrijf	2,2%	- 4,6%	- 2,4%	- 1,2%	- 1,0%	6,8%
Grootbedrijf	1,9%	- 4,5%	- 1,6%	- 1,3%	- 1,6%	6,4%
Totaal	2,1%	- 4,5%	- 1,9%	- 1,3%	- 1,3%	6,6%

De leden van de PvdA-fractie vragen welke bedrijven het meest getroffen worden door de beperking van de afschrijvingen op onroerend goed. Beschouwd naar grootte van de onderneming ondervindt het MKB meer nadeel van de beperking van de afschrijvingen op onroerend goed dan het grootbedrijf. Beschouwd naar sector zijn het vooral de exploitatie van onroerend goed en de landbouw die nadeel ondervinden van deze maatregel. Voor het MKB in het algemeen biedt echter de MKB-winstvrijstelling van 10% meer dan voldoende compensatie, waardoor het voordeel van het totale pakket voor het MKB groter is dan voor het grootbedrijf. Voor de landbouw is ter compensatie een aantal specifieke maatregelen getroffen, zodat de gemiddelde landbouwonderneming evenveel voordeel van het

pakket ondervindt als de gemiddelde MKB-onderneming.

De leden van de PvdA-fractie vragen wat de budgettaire effecten en de verdelingseffecten zouden zijn als het algemene tarief niet naar 25,5% maar naar 28% verlaagd zou worden.

Een verlaging van het algemene tarief naar 28% in plaats van naar 25,5% betekent een extra opbrengst van € 990 mln. Het voordeel voor het MKB neemt met 1,3%-punt af naar 0,9% en het voordeel voor het grootbedrijf met 1,8%-punt naar 0,1%. De relatieve verslechtering bij het MKB is aanzienlijk minder dan bij het grootbedrijf, omdat de MKB-winstvrijstelling van 10% in stand zou blijven. Bij een minder vergaande tariefverlaging ligt het echter voor de hand dat ook het percentage van de MKB-winstvrijstelling zou worden verlaagd.

De leden van de PvdA-fractie vragen met welk winstvolume c.q. welke winstontwikkeling rekening is gehouden bij de berekening van de budgettaire effecten. Voorts vragen zij of inverteffecten als gevolg van het pakket maatregelen zijn meegenomen bij de berekening, en waarop de hoogte van deze inverteffecten gebaseerd is.

Bij de berekening van de budgettaire effecten van het pakket maatregelen was het uitgangspunt de raming van de opbrengst van de vennootschapsbelasting in 2005 (op transactiebasis) op het moment dat het wetsvoorstel werd voorbereid. Het is bij het maken van budgettaire ramingen gebruikelijk om uit te gaan van de opbrengst en grondslag in een bepaald basisjaar, en geen rekening te houden met de ontwikkeling van de grondslag in volgende jaren. Daarnaast geldt als regel dat inverteffecten niet worden meegenomen in de berekening van de budgettaire effecten. Dat laat overigens onverlet dat wordt verwacht dat als gevolg van de verlaging van het tarief van de vennootschapsbelasting de grondslag van deze belasting zal toenemen, zodat de tariefverlaging zichzelf voor een deel terugbetaalt. Volgens een CPB-notitie (*«De economische effecten van de Vpb via fiscale arbitrage»*, 2 november 2004) leidt een verlaging van het tarief van de vennootschapsbelasting met 1%-punt op termijn tot een 0,63% hogere grondslag.

De leden van de GroenLinks-fractie constateren dat in de Vpb-sfeer 80% van de lastenverlichting wordt gedekt door lastenverzwaringen, terwijl dat in de IB-sfeer 50 à 60% is. Zij vragen naar de rationale achter dit verschil in dekking.

Globaal gesproken bestaat het pakket uit lastenverlichtingen (vooral tariefverlagingen) die ten dele worden gefinancierd uit grondslagverbredingen en voor een deel een netto lastenverlichting vormen. De netto lastenverlichting is – uitgedrukt in procenten van de netto winst – min of meer gelijk verdeeld over IB en Vpb. Voorzover de lastenverlichting wordt gefinancierd uit grondslagverbreding, betekent dit wel een verandering in de belastingstructuur, maar geen netto lastenverlichting. Het genoemde verschil in dekkingsgraad tussen de IB en de Vpb impliceert dus geen verschil in netto voordeel, maar betekent alleen dat de structuurwijziging in de IB kleiner is dan in de Vpb.

De leden van de GroenLinks-fractie vragen of in de keuze van rechtsvormen door ondernemers verschuivingen zijn te verwachten als gevolg van de voorgestelde maatregelen en van de constatering dat in de Vpb-sfeer 80% van de lastenverlichting wordt gedekt door lastenverzwaringen, terwijl dat in de IB-sfeer 50 à 60% is?

De belastingdruk op de verschillende rechtsvormen waarin ondernemingen gedreven worden moet evenwichtig zijn, in die zin dat de keuze van de rechtsvorm niet louter wordt bepaald door fiscale motieven. Dat neemt niet weg dat vanaf een bepaald winstniveau, in de praktijk wel aangeduid als het omslagpunt, de BV-vorm fiscaal aantrekkelijker wordt

dan de IB-onderneming. Dit effect sluit aan bij de maatschappelijke opvatting dat voor kleinere bedrijven de IB-onderneming en voor grotere bedrijven de BV als meest passende rechtsvorm wordt ervaren. Het hiervoor bedoelde omslagpunt is afhankelijk van tal van factoren, zoals bijvoorbeeld de toepasselijkheid van fiscale faciliteiten en de mate waarin door een BV gemaakte winst wordt ingehouden dan wel wordt uitgedeeld. Afhankelijk van de specifieke situatie zal het omslagpunt dan ook per individueel bedrijf anders uitvallen.

De in dit wetsvoorstel voorgestelde maatregelen leiden er per saldo toe dat het omslagpunt tussen de inkomstenbelasting en vennootschapsbelasting in opwaartse richting verschuift. Beoordeeld binnen het hierboven geschetste kader blijft sprake van een evenwichtige belastingheffing. In dit verband kan ook worden verwezen naar de geschetste verdelingseffecten, waaruit blijkt dat het IB-plichtige deel van het MKB in procenten van de nettowinst een fractie meer profiteert dan het Vpb-plichtige deel van het MKB van de uit het wetsvoorstel voortvloeiende lastenverlichting.

De leden van de GroenLinks-fractie vragen naar het kasritme van de lastenverzwaringen en de lastenverlichtingen in de komende 4 jaar, en naar de wijze waarop de lastenverlichting wordt gedekt in het budgettaire beeld.

De hierna opgenomen tabel geeft de budgettaire effecten weer van Werken aan Winst in de jaren 2007–2010. Inclusief de aanpassingen die voortvloeien uit de tweede nota van wijziging, bedraagt de budgettaire derving in 2007 € 730 miljoen. Dit is gelijk aan het budgettaire effect op structureel niveau (2014) vóór de aanpassingen uit de nota van wijziging. In de tussenliggende jaren is de budgettaire derving van het pakket, inclusief de tijdelijke compensatie vanwege de rentehobbel in de Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen (WIA), kleiner dan € 730 mln.

Tabel 2: Budgettaire overzicht Werken aan Winst en WIA, 2007–2010 (in € mln, – = budgettaire derving)

	2007	2008	2009	2010
Lastenverzwarende maatregelen	3 325	3 780	3 055	2 730
Lastenverlichtende maatregelen	– 3 660	– 3 590	– 3 305	3 235
Saldo Werken aan Winst vóór NvW	– 335	190	– 250	– 505
Tijdelijke compensatie rentehobbel WIA	– 360	– 270	– 180	– 90
Aanpassingen 2e NvW	– 135	– 175	– 170	– 70
Tijdelijke verhoging AVAR	100	– 100	–	–
Totaal	– 730	– 355	– 600	– 665

De leden van de GroenLinks-fractie vragen naar de budgettaire effecten naar groepen van ondernemers, en naar belastingsoort (Vpb respectievelijk IB).

De onderstaande tabel laat zien hoe de lastenverlichting die voortvloeit uit het wetsvoorstel is verdeeld naar groepen ondernemingen, waarbij is gekeken naar de grootte van de onderneming (MKB versus grootbedrijf) en naar de soort belasting die de gekozen rechtsvorm met zich meebrengt (Vpb versus IB). Net als in de memorie van toelichting zijn de effecten gepresenteerd als percentage van de netto winst, en zijn ook de effecten van de maatregelen uit het Vpb-pakket 2006 meegenomen omdat dit pakket onlosmakelijk verbonden is met het pakket uit het huidige wetsvoorstel. Een onderneming tot 100 werknemers valt onder het MKB, daarboven onder het grootbedrijf. Binnen de MKB-ondernemingen is een onderscheid naar Vpb- dan wel IB-plichtig mogelijk. Een verder onderscheid naar eenmanszaken en eenmans-BV's is echter niet beschikbaar.

Tabel 3: Netto lastenverlichting Werken aan Winst en Vpb-pakket 2006 naar grootte

**van onderneming en naar belastingsoort (in % van de netto winst,
+ = lastenverlichting)**

	Totaal	Vpb-plichtig	IB-plichtig
Midden- en kleinbedrijf	2,2%	2,2%	2,3%
Grootbedrijf	1,9%	1,9%	-
Totaal	2,1%	2,0%	2,3%

De leden van de GroenLinks-fractie vragen of de verschillende maatregelen kunnen cumuleren.

Verschillende ondernemingen zullen in wisselende mate te maken krijgen met de maatregelen uit het wetsvoorstel. Dat geldt voor zowel Vpb-plichtige als voor IB-plichtige ondernemingen. Voor sommige ondernemingen zal alleen de tariefverlaging relevant zijn. Andere ondernemingen zullen daarnaast last hebben van bepaalde grondslagverbredende maatregelen. In de verdelingseffecten naar grootte van de onderneming en naar de sector waarin de onderneming opereert, is rekening gehouden met de cumulatie van de effecten van de verschillende maatregelen.

De leden van de GroenLinks-fractie vragen inzicht in de lastenmutaties die ondernemers, gesplitst naar verschillende groepen ondernemers, in de afgelopen jaren op basis van fiscale maatregelen hebben ondervonden. Onderstaande tabel laat de lastenmutaties per jaar zien vanaf 2003. Naast fiscale maatregelen worden de lasten van ondernemers ook beïnvloed door andere maatregelen (zoals wijzigingen van sociale zekerheidspremiepercentages). Omdat voor ondernemers de totale lastenontwikkeling van belang is, bevat de tabel naast de effecten van fiscale maatregelen ook de effecten van niet-fiscale maatregelen die een lastenmutatie met zich mee hebben gebracht. Een onderverdeling naar groepen ondernemers is niet voor alle maatregelen beschikbaar, en daardoor ook niet voor het totaal van alle maatregelen.

Tabel 4: Lastenontwikkeling bedrijven 2003-2007 (in € mld, - = lastenverlichting)

	2003	2004	2005	2006	2007
Lastenontwikkeling bedrijven	0,2	1,0	- 0,2	0,0	- 0,5

De leden van de GroenLinks-fractie vragen of door de fiscale maatregelen het ondernemerschap voor grotere groepen burgers aantrekkelijker wordt dan de loondienstverhouding.

Ik merk hierover op dat getracht is een evenwichtige verdeling van de belastingeffecten te verkrijgen, zowel tussen midden- en kleinbedrijf en grootbedrijf, als tussen IB- en Vpb-ondernemers. Tegelijkertijd zullen de individuele effecten altijd uiteenlopen. Waar dit tot gevolg heeft dat werknemers in loondienst zien dat ondernemerschap aantrekkelijk wordt, heb ik daar geen bezwaar tegen, integendeel. Het kabinet stimuleert ondernemerschap, investeren in de eigen toekomst, ten behoeve van de economische ontwikkeling in de komende jaren.

De leden van de GroenLinks-fractie vragen of de geraamde budgettaire effecten van het wetsvoorstel worden meegenomen in de evaluatie van de maatregelen. Tevens willen zij weten welke financiële criteria gelden bij de beoordeling van de daadwerkelijke financiële effecten van de maatregelen en welke grenswaarden bij de evaluatie in acht worden genomen. Ook vragen de leden of de evaluatie kan worden uitgevoerd door een onafhankelijke partij.

In zijn algemeenheid moet worden opgemerkt dat de mogelijkheden voor ex post (achteraf) evaluatie van de economische effecten van belasting-

herzieningen beperkt zijn¹. Ex post houdt in dat (gedrags)reacties die ex ante zijn voorspeld, aan de hand van informatie die beschikbaar is gekomen na invoering van de maatregel worden getoetst. Daarbij kan moeilijk onderscheid worden gemaakt tussen de effecten van de genomen maatregel en het effect van andere omstandigheden (bijvoorbeeld verandering in het economische klimaat of andere maatregelen die zijn doorgevoerd). Om die reden is geen evaluatie van dit wetsvoorstel voorzien. Wel is in het voorstel (artikel XI) de verplichting opgenomen om de octroobox in 2010 te evalueren. De achtergrond daarvan is, dat dit een geheel nieuw instrument betreft.

De leden van de GroenLinks-fractie vragen welke consequenties ik in beleidsmatige en politieke zin moet trekken indien de maatregelen meer zouden kosten dan thans geraamd.

Er is op dit moment geen aanleiding om te veronderstellen dat maatregelen meer geld gaan kosten dan thans geraamd. Voor de eerstkomende jaren na 2007 zijn de geraamde kosten zelfs lager.

De leden van de GroenLinks-fractie stellen dat de verlaging van de dividendbelasting feitelijk een voorheffing van de IB betreft, en vragen naar de wijze waarop deze effecten in de IB in de berekeningen zijn meegenomen.

De verlaging van het tarief van de dividendbelasting van 25% naar 15% heeft een structureel en een incidenteel effect. Het structurele effect is dat belastingplichtigen die op dit moment wel dividendbelasting kunnen terugvragen maar dat niet doen, minder belasting over het ontvangen dividend afdragen. Dit structurele effect bedraagt € 40 mln.

Voor de meeste afdragers van dividendbelasting is deze belasting, zoals terecht wordt gesteld, een voorheffing op de IB dan wel de Vpb. In de berekeningen is meegenomen dat de opbrengst van de dividendbelasting door de verlaging van het tarief onmiddellijk lager uitvalt, terwijl de verrekening middels de IB dan wel de Vpb een jaar later plaatsheeft. Vanaf dat jaar valt de lagere opbrengst van de dividendbelasting weg tegen hogere opbrengsten van de IB en Vpb. In het eerste jaar is er echter sprake van een incidentele derving.

Overig

De leden van de VVD-fractie vragen waarom de regering er in het licht van het EU-recht niet voor heeft gekozen om aan de discriminatie van een buitenlands belastingplichtige aanmerkelijk belanghouder een einde te maken. Dezelfde vraag stellen zij voor buitenlands belastingplichtige stichtingen, verenigingen en kerkgenootschappen die – in afwijking van hun binnenlands belastingplichtige concurrenten – niet worden vrijgesteld ter zake van bepaalde inkomsten.

Met betrekking tot de door de leden van de VVD genoemde regelingen is nog geen wijziging voorgesteld, omdat aanpassing van de wettekst, zonder dat daardoor onwenselijke situaties kunnen ontstaan, gecompliceerder blijkt dan voorzien. Het toepassingsbereik van de bepaling inzake de buitenlandse belastingplicht inzake een aanmerkelijk belang is thans overigens beperkt, omdat Nederland in EU-situaties op grond van de met de andere EU-lidstaten gesloten verdragen, dan wel de Moeder/dochterrichtlijn vrijwel altijd van dit heffingsrecht dient af te zien. In het besluit van 5 januari 2006, nr. IFZ 2005/784M is voor buitenlands belastingplichtige stichtingen, verenigingen en kerkgenootschappen ter zake van inkomsten uit in Nederland gelegen onroerende zaken bepaald dat er onder voorwaarden geen belastingplicht bestaat. Het voornemen blijft echter bestaan om op zo kort mogelijke termijn met een wetswijziging voor de buitenlandse belastingplicht te komen.

¹ Zie ook Bijlage 5 CPB-Notitie 2005/22 «Economische Effecten Belastingherziening 2001» bij «Breder, lager, eenvoudiger? Een evaluatie van de belastingherziening 2001».

Het verheugt mij dat de leden van de fracties van de ChristenUnie en de SGP de strekking van de voorgestelde cultuurgrondvrijstelling voor de overdrachtsbelasting onderschrijven. Wel hebben deze leden enkele vragen over de toepassing ervan.

Zo vragen deze leden of bij een bestemmingswijziging van de grond voor alle vrijgestelde verkrijgingen van de daaraan voorafgegane periode van tien jaar alsnog overdrachtsbelasting is verschuldigd. In het verlengde daarvan stellen zij de vraag of redelijkerwijs mag worden verondersteld dat tussen de verschillende verkrijgers contractueel zal worden vastgelegd dat de laatste verkrijger die het gebruik wijzigt, jegens de eerdere verkrijgers moet instaan voor de alsnog verschuldigde overdrachtsbelasting.

Het antwoord op de eerste vraag luidt ontkennend. De voorgestelde cultuurgrondvrijstelling beoogt een heldere, simpele regeling te treffen door de verkrijging van alle cultuurgrond die bestemd is voor toepassing in de landbouw, vrij te stellen. Hiermee komt een einde aan een wirwar van bestaande vrijstellingen in de agrarische sfeer met ieder hun eigen zeer specifieke en ingewikkelde voorwaarden. Ter voorkoming van misbruik van de vrijstelling wordt de eis gesteld dat de grond nog gedurende tien jaar in de landbouw wordt gebruikt. Het enkele feit dat er een wijziging van bijvoorbeeld het bestemmingsplan plaatsvindt, hoeft derhalve niet te betekenen dat alle in deze termijn genoten vrijstellingen op grond van de cultuurgrondvrijstelling komen te vervallen. Pas op het moment dat binnen de termijn de grond *feitelijk* niet meer als landbouwgrond wordt gebruikt, komen alle eerder verkregen vrijstellingen te vervallen. Door het opnemen van een kettingbeding in de koopovereenkomst kunnen verkopende partijen op eenvoudige wijze financiële risico's uitsluiten en ervoor zorgen dat zij aan hun verplichtingen kunnen voldoen.

Vervolgens vragen de leden van deze fracties of, waar de meeste bestemmingswijzigingen van de grond direct of indirect door de overheid zelf worden geïnitieerd, het niet de overheid zelf zal zijn die de alsnog verschuldigde overdrachtsbelasting zal moeten opbrengen en wat dan de zin daarvan is. In dit verband informeren zij of overwogen is een uitzondering op te nemen voor wijzigingen wegens overheidsingrijpen, zoals thans is geregeld in de hervestigingsvrijstelling.

Zoals hiervoor opgemerkt is een enkele bestemmingswijziging niet voldoende om de vrijstelling te laten vervallen. Het moet gaan om een wijziging in het feitelijk gebruik. Dat kan gebeuren door een nieuwe eigenaar, maar ook de zittende eigenaar kan zijn grond anders gaan gebruiken dan in het kader van zijn landbouwbedrijf. Het is allerminst gezegd dat de overheid de grond in geval van bestemmingswijzigingen zal aankopen en derhalve de alsnog verschuldigde overdrachtsbelasting zal moeten vergoeden aan de vrijgestelde verkoper(s). In de praktijk betreft het bijvoorbeeld regelmatig projectontwikkelaars die landbouwgrond aankopen. Er is niet overwogen de regeling zo vorm te geven dat een uitzondering wordt gemaakt bij wijziging van grondgebruik door overheidsingrijpen binnen de tienjaarstermijn. In een dergelijke situatie zal in de verkoopprijs de verschuldigdheid van overdrachtsbelasting verdisconteerd zitten.

De leden van deze fracties vragen voorts of het geen aanbeveling verdient om de heffing van overdrachtsbelasting achterwege te laten indien de verkregen grond een natuurbestemming krijgt. Dit om een drempel weg te nemen voor agrarisch natuurbeheer.

Als dit binnen het kader van het landbouwbedrijf plaatsvindt, zo merk ik op, valt dit binnen de vrijstelling.

Vervolgens vragen deze leden of inzicht kan worden gegeven in de procedure bij later alsnog verschuldigde overdrachtsbelasting.

Door het karakter van een vrijstelling onder voorwaarden ontstaat de belastingschuld pas op het moment dat niet meer aan de voorwaarde wordt voldaan, in casu als de grond daadwerkelijk niet meer als landbouwgrond wordt gebruikt. Er is derhalve geen sprake van een conserverende aanslag. Bij een betaling van de belastingschuld binnen één maand na het tijdstip waarop de belastingschuld is ontstaan, is geen sprake van heffingsrente.

Uit artikel 19, derde lid, van de Algemene wet inzake rijksbelastingen (AWR) vloeit voort dat belastingplichtige binnen één maand na het tijdstip waarop de belastingschuld is ontstaan, deze dient te betalen. Indien een belastingplichtige geen uitnodiging heeft ontvangen tot het doen van aangifte, volgt uit artikel 6, derde lid, van de AWR juncto artikel 3, eerste lid, van de Uitvoeringsregeling Algemene wet inzake rijksbelasting 1994, dat hij vóór het tijdstip waarop de overdrachtsbelasting moet worden betaald de belastingdienst om een uitnodiging tot het doen van aangifte dient te verzoeken. Ook kan de belastingdienst binnen de naheffingsstermijn altijd een naheffingsaanslag opleggen.

Ten slotte vragen de leden van de fracties van de Christenunie en de SGP of het de bedoeling is dat, in geval de grond binnen tien jaar gebruikt wordt voor de bouw van agrarische bedrijfsopstallen, alsnog overdrachtsbelasting verschuldigd is.

In deze situatie wordt de grond niet langer als cultuurgrond gebruikt en is in beginsel heffing aan de orde. In deze specifieke situatie kan echter heffing van overdrachtsbelasting achterwege blijven omdat de bouw van agrarische bedrijfsopstallen kan worden gezien als passend binnen de voortzetting van het agrarische bedrijf. Dit is anders als de grond wordt gebruikt voor woonhuizen en dergelijke.

Commentaren en publicaties

In de ogen van de leden van de VVD-fractie heeft de regering veel tijd en aandacht gegeven aan het creëren van draagvlak voor het voorliggende wetsvoorstel. De consultatierondes met het bedrijfsleven, de belastingadviespraktijk en de wetenschap hebben daar zeer aan bijgedragen. Getuige de vele artikelen die (zelfs ook de laatste weken nog) zijn verschenen in de vakpers concluderen deze leden dat het wetsvoorstel zeer leeft. Zij verzoeken nog om een gemotiveerde reactie op de hierna genoemde commentaren bij het wetsvoorstel.

Een deel van de onderwerpen die in deze commentaren worden aangevoerd, is al eerder in deze memorie – in antwoorden op vragen van de leden van de verschillende fracties – aan de orde gekomen. Een ander deel is ingehaald door de aanpassingen die inmiddels via de tweede nota van wijziging of amendementen zijn aangebracht. Op die punten wordt hier niet meer ingegaan. Dat geldt ook voor commentaren die een herhaling vormen van eerder tijdens de schriftelijke of mondelinge behandeling naar voren gebrachte opvattingen.

Nederlandse Orde van Belastingadviseurs, commentaar op het wetsvoorstel Werken aan winst – Vpb 2007, brief van 11 september 2006

De Orde wijst erop dat in het geval een buitenlandse vennootschap zich in Nederland vestigt, er een Nederlandse dividendbelastingclaim ontstaat op reeds bestaande – en dus buiten de Nederlandse heffingsgrondslag ontstane – winstreserves. De Orde pleit in dat kader voor een «opstap»-regeling.

Het is internationaal aanvaard dat het land waarin de dividenduitkerende vennootschap is gevestigd een zeker heffingsrecht toekomt ter zake van (vooral portfolio-)dividenden, ongeacht waar en wanneer de uitgekeerde

winst primair is ontstaan (zie ook Kamerstukken II 1998/99, 26 728, nr. 3, blz. 9). Dit wordt bijvoorbeeld tot uiting gebracht in artikel 10 van het OESO-modelverdrag.

Het afzien van heffing van dividendbelasting bij een in Nederland gevestigde (oorspronkelijk buitenlandse) vennootschap zou betekenen dat het «buitenlandse» deel van de winstuitkeringen van een dergelijke vennootschap doorgaans aan geen enkele bronheffing meer is onderworpen. Dat brengt die vennootschap in een betere positie dan een van oorsprong Nederlandse vennootschap. Het afzien van een heffingsrecht zou voorts de Nederlandse onderhandelingspositie bij belastingverdragen kunnen bemoeilijken. Er bestaat dan ook geen voornemen om een «opstap»-regeling in te voeren.

De Orde vraagt in de dividendbelasting eveneens een teruggaafregeling te creëren voor buitenlandse beleggingsinstellingen die zijn onderworpen aan een belastingregime dat vergelijkbaar is met het Nederlandse regime voor fiscale beleggingsinstellingen met uitdelingsverplichting.

De teruggaafregeling voor fiscale beleggingsinstellingen als bedoeld in artikel 10, tweede lid, van de Wet op de dividendbelasting 1965 is in het onderhavige wetsvoorstel niet aangepast. De reden hiervan is dat er in het buitenland vele vormen van regimes voor beleggingsinstellingen bestaan. Voor zover nu kan worden overzien zijn die buitenlandse regimes vrijwel nooit exact vergelijkbaar met het Nederlandse fbi-regime.

De Orde en de redactie van Vakstudienieuws bepleiten de voordelen die opkomen vóór de verlening van een octrooi ook in de box mee te nemen. De redactie van Vakstudienieuws pleit ervoor het box tarief ook al toe te passen bij een realistische octrooiaanvraag onder bijvoorbeeld een ontbindende voorwaarde. De Orde pleit ervoor de octrooi-box met terugwerkende kracht toe te passen (bijvoorbeeld 5 jaar).

Bij de octrooi-box is bewust gekozen om aan te sluiten bij een verleend octrooi om te voorkomen dat lang onzekerheid bestaat over de toepassing van de octrooi-box. Mocht bijvoorbeeld na vijf jaar een octrooi toch niet verleend worden dan zouden de onder de ontbindende voorwaarde ten onrechte in de box gebrachte resultaten toch weer tegen het normale tarief belast moeten worden. Bij terugwerkende kracht geschiedt het omgekeerde, eerst wordt tegen normaal tarief geheven vervolgens wordt alsnog het lage tarief toegepast. Dat is, afgezien van de praktische bezwaren voor de aanslagregeling, voor de belastingplichtige meer een meevaller achteraf dan iets waarvan hij van het begin af aan op kan rekenen.

In zijn commentaar stelt de Orde dat het feit dat de heffingsrente ongeveer gelijk is aan de langetermijnrente een momentopname is en geen goed uitgangspunt vormt voor een robuuste groepsrentebox in de toekomst.

Ingevolge artikel 30f, zesde lid, van de Algemene wet inzake rijksbelastingen en artikel 29 van de Invorderingswet 1990 is het rentepercentage van de heffingsrente, onderscheidenlijk de invorderingsrente, in een kalenderkwartaal gelijk aan de op de eerste werkdag van de tweede kalendermaand voorafgaande aan dat kwartaal gegolden hebbende door de Europese Centrale Bank voor basisherfinancieringstransacties toegepaste interestvoet, dan wel, indien dit lager is, het naar de gemiddelde koers van die dag berekende, ongewogen gemiddelde effectieve rendement van de laatste drie uitgegeven, aan Euronext effectenbeurs te Amsterdam genoteerde staatsleningen waarbij dit effectieve rendement naar beneden wordt afgerond op een vijfvoud van honderdstenprocenten en vervolgens wordt verminderd met 0,5 procentpunt, met dien verstande dat het aldus bepaalde percentage van de heffingsrente vervolgens wordt vermeerderd met 1,5 procentpunt. Dat de heffingsrente thans ongeveer

gelijk is aan de langetermijnrente is mede een gevolg van het feit dat in de wettelijke systematiek een vermeerdering met 1,5 procentpunt is ingebouwd.

De Orde en de heer Strik bepleiten heldere criteria voor de overnamekas bij de toepassing van de rentebox.

Het is de bedoeling dat de opbrengst van beleggingen alleen in de rentebox komt, als die beleggingen worden aangehouden met het oog op overnames. Het voornemen om met de beleggingen overnames te financieren, moet dus aannemelijk worden gemaakt. De rentebox is immers geen algemene beleggingsfaciliteit. Onder het CFA-regime was dit niet anders. Onder het CFA-regime golden naast het voornemen tot het plegen van overnames nog een aantal extra voorwaarden. De beoogde acquisities moesten passen bij de omvang van het concern en in de lijn liggen van de activiteiten van het concern. Daarnaast moest de omvang van de overnamekas passen bij de omvang van het concern. De criteria die bij het CFA-regime waren opgenomen ter nadere invulling van de voorwaarden hebben hun belang verloren omdat de meeste voorwaarden niet langer gesteld worden.

In zijn commentaar vraagt de Orde te bevestigen dat vorderingen die ontstaan bij factoring voor de toepassing van de groepsrentebox onder het begrip geldlening vallen.

Als door factoring vorderingen ontstaan die strekken tot financiering en in economische zin met een geldlening vergelijkbaar zijn, dan worden deze voor de toepassing van de groepsrentebox met een geldlening gelijkgesteld.

Vakstudienieuws van 12 oktober 2006, aantekeningen van de redactie (VN 2006/51.2)

De beperkingen in de termijnen voor verliescompensatie werken door naar in het kader van een fusie afgegeven standaardvoorwaarden voor wat betreft de regeling inzake latente liquidatieverliezen. De redactie vraagt zich af of deze regeling door een eenzijdige opmerking terzijde kan worden gesteld.

Om elke twijfel op dit punt weg te nemen is in artikel XII van de Wet werken aan winst bepaald dat de gewijzigde termijnen doorwerken naar reeds afgegeven beschikkingen. Uit de memorie van toelichting blijkt dat dit ziet op de behandeling van zogenoemde latente liquidatieverliezen op deelnemingen.

De redactie vindt het jammer dat de MKB-winstvrijstelling niet geldt in geval van staking door een medegerechtigde wiens medegerechtigdheid een rechtstreekse voortzetting vormt van een voorheen door hem gedreven onderneming. Men voert aan dat de besloten cv als instrument voor bedrijfsopvolging daardoor minder interessant wordt terwijl daaraan in de praktijk behoefte bestaat.

In de brief van 27 oktober jl. aan de Tweede Kamer (Kamerstukken II, 2006/07, 30 804, nr. 34, blz. 5) is op dit punt ingegaan. De MKB-winstvrijstelling is bedoeld voor de ondernemer die aan het uren criterium voldoet. Hierop is slechts één uitzondering, de MKB-winstvrijstelling is namelijk in het stakingsjaar ook van toepassing als in dat jaar niet aan het uren criterium wordt voldaan maar in drie van de vijf jaar vóór de staking wel. Achtergrond van deze uitzondering is dat bij overlijden of ziekte in het jaar van staking veelal niet aan het uren criterium kan worden voldaan terwijl dat in de voorgaande jaren wel zo was. Indien de MKB-winstvrijstelling ook zou gelden in geval van staking van een medegerechtigde wiens medegerechtigdheid een rechtstreekse voortzetting vormt van een voorheen door hem gedreven onderneming, wordt de relatie met het uren criterium verlaten. Dit betekent dat een belastingplichtige die in het

verleden geen MKB-winstvrijstelling heeft genoten, over de stakingswinst wel de MKB-winstvrijstelling geniet. Het tarief over de stakingswinst is derhalve lager dan over de winst gedurende de rit. Dit is wezenlijk anders dan bij de eerdergenoemde uitzondering aangezien die ertoe leidt dat de winst in het stakingsjaar niet hoger wordt belast dan voorheen met toepassing van de MKB-winstvrijstelling. Een faciliteit voor stakingswinst staat haaks op het kabinetsbeleid om actieve ondernemers te ondersteunen en niet bedrijfsbeëindiging te stimuleren.

De redactie van Vakstudienieuws werpt de vraag op tegen welk tarief een negatief resultaat in de box aftrekbaar is. Zij gaan er van uit dat het verlies tegen 10% aftrekbaar is, maar dat dit verlies wel weer leidt tot evenveel «extra» ruimte in latere jaren. Dit kan worden bevestigd.

Het lijkt de redactie van Vakstudienieuws niet onredelijk om de drempel voor de box te verlagen met tegen het reguliere tarief belaste toerekenbare baten uit de periode dat (vanwege onzekerheid) nog niet gekozen is voor de box. De redactie gaat er vanuit dat de wettekst die ruimte niet biedt.

Dat laatste kan worden bevestigd. Van belang is in dit verband dat in de tweede nota van wijziging de activeringsverplichting is vervangen door een ingroeieregeling. Door de werking van de ingroeieregeling is er normaal gesproken geen reden meer voor belastingplichtige om zijn keuze voor de box uit te stellen. Op basis van de ingroeieregeling komen de opbrengsten en kosten slechts in de box voor zover de voortbrengingskosten zijn ingelopen. De voortbrengingskosten blijven tegen 25,5% aftrekbaar voor zover zij niet zijn ingelopen.

Om gebruik te kunnen maken van de mogelijkheid van opting-out voor de groepsrentebox wordt de eis gesteld dat het lichamen betreft die een zelfstandig onderdeel van de groep vormen. In de toelichting wordt als voorbeeld genoemd de situatie dat het aandeelhouderschap in feite de enige relatie vormt. Dat lijkt de redactie van Vakstudie Nieuws een wat beperkte uitleg. De term «zelfstandig onderdeel» wordt bijvoorbeeld ook in artikel 14 Wet VPB 1969 gebruikt. Het lijkt de redactie dan ook logisch aan te sluiten bij de betekenis die aldaar aan deze term is gegeven. De opting-out regeling van de groepsrentebox is bedoeld voor onderdelen van een groep die binnen die groep zelfstandig opereren. Het begrip «zelfstandig onderdeel» van artikel 14 Vpb heeft betrekking op iets anders, namelijk een zelfstandig onderdeel van een onderneming.

Weekblad Fiscaal recht

In het artikel «De behandeling van hybride leningen en convertibles onder het wetsvoorstel Werken aan winst» van mr. M.L. Molenaars in het Weekblad Fiscaal Recht van 21 september 2006 plaatst deze kanttekeningen bij de afschaffing van de wettelijke regeling voor hybride leningen. Hij signaleert enige onduidelijkheid omtrent de fiscale behandeling van de schijnlening en de bodemlozeputlening.

Hieraan is een beschouwing gewijd in de nota naar aanleiding van het verslag aan de Tweede Kamer, blz. 44 e.v.

In het artikel «De Octrooi-en rentebox: dispariteit, distorsie of steunmaatregel» van prof. Mr. F.A. Engelen en mr. drs. P.C. van der Vegt in het Weekblad Fiscaal Recht van 19 oktober 2006 wordt geconcludeerd dat bij de octrooi-box en de rentebox geen sprake is van staatssteun. Ook de Nederlandse regering hanteert als uitgangspunt dat de rente- en octrooi-box niet kunnen worden aangemerkt als steunmaatregel in de zin van het EG-Verdrag. In het belang van de rechtszekerheid zijn de boxen bij de Europese Commissie aangemeld voor een «geen steun» beschikking.

In het artikel «Werken aan overgangsrecht: zuivere winst» van mevrouw drs. Schuver-Bravenboer in het Weekblad Fiscaal Recht van 7 september 2006, wordt gesteld dat onmiddellijke werking van de maatregel inzake aanpassing van de termijnen van verliesverrekening betekent dat verliesverrekening plaatsvindt naar de regel die werkt op het moment dat de «verrekeningsaanslag» wordt geregeld. In dat licht zou duidelijker overgangsrecht noodzakelijk zijn.

De bovengenoemde stelling berust evenwel op een onjuist uitgangspunt. De artikelen waarin de verliesverrekening is geregeld (artikel 3.150 van de Wet IB 2001 en artikel 20 van de Wet Vpb) hebben als startpunt het verlies dat in het aanslagjaar is geleden. Bepaald wordt met winsten van welke andere jaren dat verlies kan worden verrekend. Dit betekent dat verliesverrekening plaatsvindt volgens de verliesverrekeningsystematiek van het jaar waarin het verlies is ontstaan. Vanuit die optiek kan geen twijfel ontstaan met betrekking tot de werking van het overgangsrecht.

In het naschrift stelt de auteur dat de regering thans kennelijk van mening is dat de regels van het verliesjaar niet bepalend zijn, omdat verliezen die ouder zijn dan negen jaar dan immers niet op 1 januari 2007 zouden verdampen, maar onbeperkt verrekenbaar zouden blijven.

Hierbij heeft de auteur echter geen rekening gehouden met artikel VIII, eerste en vijfde lid. In afwijking van de hoofdregel wordt aldaar bepaald dat de wijzigingen in de termijn van de voorwaartse verliesverrekening toepassing vinden met betrekking tot verliezen die worden verrekend met inkomens (of winsten) genoten na 31 december 2006.

Nederlands Tijdschrift voor Fiscaal recht

Het artikel «Het nieuwe art. 10b VPB? Weg ermee!!!» van prof. dr. E.W.J. Heithuis in het Nederlands Tijdschrift voor Fiscaal Recht van 31 augustus 2006 bevat een alternatief voor het voorgestelde artikel 10b, om internationale «mismatches» op eenvoudige wijze te voorkomen. De door hem voorgestelde bepaling is als volgt geformuleerd:

«Renten van geldleningen, kosten en valutaresultaten daaronder begrepen, zijn aftrekbaar mits:

- a. er aan de geldlening in overwegende mate zakelijke overwegingen ten grondslag liggen; of
- b. er over de rente bij degene aan wie die rechtens dan wel in feite direct of indirect is verschuldigd per saldo een belasting naar de winst of het inkomen wordt geheven die resulteert in een heffing naar een tarief van ten minste 10% over een naar Nederlandse maatstaven bepaalde belastbare winst.»

Artikel 10a van de Wet Vpb is gericht tegen bepaalde in de wet omschreven constructies waarmee op gekunstelde wijze rentelasten worden gecreëerd. Het gaat bijvoorbeeld om kasronddjes in de vorm van schuldig gebleven dividenden, kapitaalstortingen of teruggaven van kapitaal, waarmee een schuld aan een groepsmaatschappij wordt gecreëerd. Renteaftrek wordt in die gevallen in beginsel geweigerd. De belastingplichtige kan echter aannemelijk maken dat aan de transacties zakelijke overwegingen ten grondslag liggen of dat de rente naar een redelijk tarief wordt belast. Dan is de rente toch aftrekbaar.

Een algemene renteaftrekbeperking zoals voorgesteld door prof. Heithuis komt in feite neer op een uitbreiding van artikel 10a tot alle rente. Niet alleen tot alle in groepsverband betaalde rente, maar ook tot externe rente zoals bankrente. Alle rente is dan besmet, met de mogelijkheid van (tegen)bewijs van een zakelijk motief of compenserende heffing. Dat betekent weliswaar een vereenvoudiging, maar ook een aanzienlijke uitbreiding van het bereik van artikel 10a. In de praktijk zou dat kunnen leiden tot een substantiële toename van de administratieve lasten voor het bedrijfsleven.

Maandblad Belastingbeschouwingen (MBB)

De heer Hofman signaleert in zijn artikel «Hybride leningen in de voorgestelde Wet VPB 2007» in het MBB van oktober 2006 een mogelijke onevenwichtigheid doordat bij fiscale voeging van de crediteur en de debiteur van een artikel 10b-lening een waardedaling van die lening bij de crediteur in aftrek kan komen maar naar zijn mening door de toepassing van artikel 10b bij de debiteur niet tot winst leidt.

Indien de wettelijke systematiek tot een dergelijke onevenwichtigheid leidt, dient daarmee rekening te worden gehouden bij de vormgeving van het hardheidsclausulebeleid voor economisch dubbele belasting door toepassing van artikel 10b in nationale verhoudingen, in die zin dat daarbij het voorkomen van de gesignaleerde onevenwichtigheid als voorwaarde wordt gesteld.

Vereniging voor ontwikkelaars & bouwondernemers (NVB), brief van 19 oktober 2006

De NVB vraagt naar de gevolgen van de maatregel voor de werkgelegenheid in de bouwnijverheid.

Voor de effecten van de maatregel op de werkgelegenheid, moeten ook de effecten van de overige maatregelen uit het wetsvoorstel in de analyse worden betrokken. Structureel ondervindt de bouwnijverheid als gevolg van het wetsvoorstel een lastenverlichting. Om die reden mag verwacht worden dat de werkgelegenheid in de bouwnijverheid op termijn zal toenemen als gevolg van het wetsvoorstel.

De NVB vraagt tevens of de nieuwe fiscale waarderingsregels wel in overeenstemming zijn met het Nederlandse jaarrekeningenrecht en twijfelt of de administratieve lastendruk ten aanzien van de waardering van onderhanden werk voor de helft zal afnemen.

Het merendeel van de Nederlandse vennootschappen maakt de commerciële jaarrekening op volgens de regels van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. Met ingang van 2005 zijn vennootschappen in de EU waarvan de aandelen of schuldbewijzen aan een officiële beurs in de EU zijn genoteerd, verplicht hun geconsolideerde jaarrekening volgens goedgekeurde IFRS op te stellen. Alhoewel het mogelijk is dat goedgekeurde IFRS in de toekomst voor meer vennootschappen gaat gelden, is dat nu nog niet het geval. Daarnaast bieden de regels voor de verslaglegging in de commerciële jaarrekening vaak keuzemogelijkheden voor de wijze van afschrijving en waardering. Deze verscheidenheid alleen al maakt het uiterst moeilijk om aan te geven in welke mate de voorgestelde maatregelen voor bedrijven tot een betere aansluiting zullen leiden met het Nederlandse jaarrekeningenrecht. Wel kan gezegd worden dat de voorgestelde fiscale maatregelen meer aansluiten bij de economische realiteit dan nu het geval is. Van dit laatste kan een gunstig effect op de administratieve lasten worden verwacht.

De NVB vraagt voorts of de veronderstelling juist is dat de aftrekbaarheid van het constante deel van de algemene kosten en de financieringskosten wordt «ingehaald» door de waarderingsregels van artikel 3.29b Wet IB 2001, waarom een aanpassing van goedkoopmansgebruik noodzakelijk is en waarom het daaraan ten grondslag liggende voorzichtigheidsbeginsel en realisatiebeginsel uitsluitend bij de waardering van onderhanden werk ter zijde worden geschoven.

De voorgestelde maatregel houdt in dat onderhanden werk moet worden gewaardeerd op het gedeelte van de overeengekomen vergoeding voor het aangenomen werk, dat is toe te rekenen aan dat onderhanden werk. Daarmee worden niet alleen de directe kosten maar ook de overige kosten die aan het werk zijn toe te rekenen, zoals het constante deel van de algemene kosten en een winstopslag in de waardering opgenomen.

De tariefverlaging die bijdraagt aan de verbetering van het fiscale vesti-

gingsklimaat wordt voor een groot deel gefinancierd door een verbreding van de grondslag. Voor die grondslagverbreding is, naast mogelijkheden op het gebied van de totaalwinst, gezocht naar mogelijkheden om de ruimte die goedkoopmansgebruik biedt, te beperken. Bij de keuze van invulling van de grondslagverbredende maatregelen heeft een afweging plaatsgevonden van meerdere factoren. Niet alleen de verschillen tussen de commerciële en de fiscale waardering hebben daarbij een rol gespeeld, maar bijvoorbeeld ook de verdelingslasten per sector en de budgettaire effecten.

RECRON

In zijn fax van 31 oktober 2006 vraagt de RECRON speciale aandacht te schenken aan de gevolgen voor de recreatiesector van de voorstellen met betrekking tot de afschrijvingen op gebouwen.

Naar aanleiding daarvan mag ik verwijzen naar mijn brief van 19 september jl. aan de voorzitter van de Tweede Kamer (Kamerstukken II, 30 572, nr. 11) waarin is ingegaan op de uitkomsten van het overleg met de RECRON. De gezamenlijke conclusie van dat overleg was dat het het beste is de ontwikkelingen in de praktijk verder aan te zien.

Mr. drs. H. Pijl (brief van 12 september 2006)

De heffing bij negatieve voordelen uit laagbelaste beleggingsdeelnames kan volgens de heer Pijl in de praktijk prohibitief zijn, omdat uit het voorbeeld in de memorie van toelichting (blz. 62) blijkt dat de heffing 100% van de economische winst van een jaar kan zijn. Hij bepleit om de heffing te maximeren op 25,5% van het wereldwijde resultaat, en op een andere wijze de heffing over de voordelen respectievelijk nadelen met elkaar in balans te brengen.

Het voorbeeld in de memorie van toelichting illustreert hoe positieve en negatieve voordelen uit laagbelaste beleggingsdeelnames in de heffing worden betrokken. Bij positieve voordelen wordt een forfaitaire verrekening van 5% in aanmerking genomen. Bij negatieve voordelen vindt een bijtelling plaats van 5/25,5 deel van de gebruteerde negatieve voordelen. Hierdoor wordt de forfaitaire verrekening van 5% ook in de spiegelbeeldige situatie in aanmerking genomen. Door de bijtelling is het gebruteerde verlies de facto tegen een tarief van 20,5% (25,5%-5%) aftrekbaar, het tarief waarnaar de positieve gebruteerde voordelen per saldo worden belast.

De suggestie om de heffing te maximeren op 25,5% van de economische winst is uitvoeringstechnisch gecompliceerd. Er zou dan telkens een berekening moeten plaatsvinden van de economische winst, waarbij de brutering volgens artikel 13aa buiten aanmerking blijft, en de effectieve belastingdruk over deze economische winst. Vervolgens moet worden bepaald hoeveel negatieve voordelen «op de lat» moeten worden gezet om op een effectief tarief van 25,5% uit te komen. Deze negatieve voordelen verminderen dan later de positieve voordelen. Voorts wordt opgemerkt dat het effect van de regeling feitelijk niet anders is dan bijvoorbeeld bij de deelnemingsvrijstelling. Als de deelnemingsvrijstelling van toepassing is, zijn zowel de positieve als de negatieve voordelen vrijgesteld. Als sprake is van negatieve voordelen, vindt geen herrekening van de verschuldigde vennootschapsbelasting plaats op basis van de economische winst.

Het systeem van de deelnemingsverrekening is ontleend aan de verrekening van buitenlandse belasting bij passieve winst uit buitenlandse onderneming, zoals geregeld in de artikelen 39 en 40 van het Besluit voorkoming dubbele belasting 2001. Op een aantal onderdelen is de deelnemingsverrekening anders dan de regeling in het Besluit. De heer Pijl wijst in zijn brief op een verschil in behandeling tussen passieve vaste inrichting en laagbelaste beleggingsdeelname bij gebruikmaking van de optie om in plaats van het forfaitaire bedrag de werkelijk geheven belas-

ting te verrekenen. Daarbij stelde hij de vraag of het Besluit op dit punt zal worden aangepast.

Zoals in de memorie van toelichting is aangegeven, wordt nog gezien of voornoemde verschillen aanleiding geven de regeling voor de verrekening van buitenlandse belasting bij passieve winst uit buitenlandse onderneming overeenkomstig de deelnemingsverrekening aan te passen. Dit onderzoek is nog gaande.

Door de heer Pijl wordt opgemerkt dat gestalde rente van het af te schaffen artikel 15ad gelet op het voorgestelde artikel VIIIc niet wordt gelimiteerd in de tijd, terwijl gestalde kosten van het af te schaffen artikel 13a in 2007 ineens in aftrek komen en voor zover ze tot een verlies leiden onderhevig kunnen worden aan de beperking van de verliesverrekenings-termijnen.

Naar aanleiding hiervan kan worden bevestigd dat dit voortvloeit uit de bestaande verschillen tussen beide regelingen.

In de nota naar aanleiding van het verslag is met betrekking tot de relatie tussen de onderworpenheidstoets en consolidatieregimes opgemerkt dat indien de beleggingsdochter de moedermaatschappij is van een fiscale eenheid of een vergelijkbaar (fiscaal) consolidatieregime, moet worden gezien wat de effectieve winstbelastingdruk is van die fiscale eenheid. In dergelijke situaties wordt de effectieve druk op de fiscale winst van de beleggingsdochter namelijk mede bepaald door de resultaten van eventuele gevoegde maatschappijen. De heer Pijl voert in dit verband aan dat het praktisch goed te doen is om op basis van «company only» cijfers de onderworpenheid van de desbetreffende moedermaatschappij te bepalen. Hij stelt daarom voor dat de belastingplichtige het voor hem gunstigste stelsel mag volgen.

Deze suggestie gaat eraan voorbij dat met de onderworpenheidstoets wordt beoogd te beoordelen of een beleggingsdochter adequaat in de heffing wordt betrokken. Zoals ook in de nota naar aanleiding van het verslag is aangegeven beïnvloedt eventuele fiscale consolidatie de werkelijke belastingdruk, zodat het voor de hand ligt dit aspect mee te nemen bij de beoordeling van de mate van onderworpenheid.

De heer Pijl memoreert dat volgens het voorgestelde artikel 23c, vierde lid, belasting moet zijn betaald, en dat er, volgens de memorie van toelichting geen sprake mag zijn van een latere teruggaaf, verrekening of iets van vergelijkbare strekking. Hij vraagt hoe een eventuele achterwaartse verliescompensatie op het niveau van de beleggingsdochter moet worden verwerkt. Met name ingeval de aanslag bij de moedermaatschappij al vaststaat.

Zoals hiervoor is aangegeven wordt bij positieve voordelen een forfaitaire verrekening van 5% in aanmerking genomen. Bij negatieve voordelen vindt een bijtelling plaats van 5/25,5 deel van de gebruteerde negatieve voordelen. Hierdoor wordt de forfaitaire verrekening van 5% ook in de spiegelbeeldige situatie in aanmerking genomen. Door de bijtelling is het gebruteerde verlies de facto tegen een tarief van 20,5% (25,5%-5%) aftrekbaar, het tarief waarnaar de positieve gebruteerde voordelen per saldo worden belast.

Het feit dat sprake is van een achterwaartse verliescompensatie betekent dat in het jaar waarnaar het verlies wordt teruggewenteld achteraf gezien mogelijk een te hoge verrekening is gegeven omdat de belasting over de toen behaalde winst in het verliesjaar wordt teruggegeven. Daar staat tegenover dat in het verliesjaar mogelijk sprake zal zijn van een lagere bijtelling omdat de belastingteruggaaf het verlies vermindert. Bezien over de verschillende jaren zal de deelnemingsverrekening dus glad lopen, ook als sprake is van achterwaartse verliescompensatie.

De heer Pijl refereert aan de volgende passage in de memorie van toelichting: «Daartegenover staat een aanpassing (nieuwe tweede lid) die tot gevolg heeft dat eerder een verband wordt aangenomen tussen de besmette transactie en de schuld. Bijvoorbeeld in een situatie waarin een kapitaalstorting in een groepsvennootschap in een laag belastend land een jaar later wordt teruggeleend, terwijl het voornemen tot teruglening nog niet in concrete vorm bestond ten tijde van de kapitaalstorting. Met deze verstrakking wordt de uitholling van artikel 10a die is geconstateerd in een recent arrest, te weten HR 17 juni 2005, nr. 40819, (BNB 2005/304), ongedaan gemaakt. Dit arrest had in geval van de teruglening van een kapitaalstorting in een laag belastend land (in casu België) de werking van artikel 10a in feite beperkt tot situaties waarin het voornemen tot teruglening reeds ten tijde van de kapitaalstorting aanwezig was. In het nieuwe tweede lid is voor alle duidelijkheid bepaald dat niet van belang is of een rechtshandeling als bedoeld in het eerste lid al dan niet vooraf is gegaan aan het ontstaan van de schuld.» (*Kamerstukken II 2005/06, 30 572, nr. 3, blz. 49*)

De heer Pijl merkt op dat de blijkens de memorie beoogde verstrakking van artikel 10a onvoldoende is verwoord in de tekst van het tweede lid. De toelichting is echter in die zin onvolledig dat die verstrakking niet alleen is verwoord in het tweede lid, dat vooral voor de duidelijkheid is opgenomen, maar ook in het eerste lid. Op grond van dat eerste lid kan namelijk ook een indirect verband tussen schuld en rechtshandeling tot toepassing van artikel 10a leiden.

De Minister van Financiën,
G. Zalm